

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

ปริญญานิพนธ์

ของ

สายใจ เจียมสุวรรณ

๖๖ ก.พ. ๒๕๓๔

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน ๒๕๓๒

ลิขสิทธิ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

บทคัดย่อ
ของ
สายใจ เจียมสุวรรณ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
เมษายน 2532

การศึกษาค้นคว้ามีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันตามตัวแปรต่าง ๆ คือ เพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ที่รับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 345 คน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 308 คน เป็นผู้ปกครองเพศชาย 138 คน ผู้ปกครองเพศหญิง 170 คน คิดเป็นร้อยละ 89.27 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จากจำนวนผู้ปกครองทั้งหมด 2,238 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ตัวกลางเลขคณิต ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Z - test) การทดสอบค่าเอฟ (F - test) และการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Multiple Comparison test) ด้วยวิธีของนิวแมน - คูลส์ (Newman - Keuls Methods)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับดี
2. ผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

5. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

OPINION OF PARENTS TOWARD SCHOOL LUNCH PROGRAMS IN ELEMENTARY SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF SAMUT SONGKHRAM PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

SAICHAJ CHIEMSUWAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinvirot University

April 1989

The purpose of this research was to study opinions of parents toward school lunch programs in the elementary schools under The Office of Samut Songkhram Provincial Primary Education. This study was also compare opinions of parents toward school lunch programs according to sex, age, educational level, occupation and income

The subjects were 345 parents, drawn from Prathomsuksa VI student's parents in elementary schools under The Office of Samut Songkhram Provincial Primary Education in the academic year 1988 by mean of multistage random sampling technique. 138 males and 170 females participated who returned usable forms. There were 308 responses to the survey, or a rate of return of 89.27 percent; 37 responses were incomplete. The instrument for collecting data was the questionnaires about the opinions of parents concerning school lunch programs in the elementary schools. Data were collected and analyzed using percentile, mean, standard deviation, Z-test, F-test and multiple comparison test by Newman - Keuls methods.

The results were as follows :

1. The opinions of parents of the elementary school students toward school lunch programs were at high level.
2. There were no significant difference in opinions of parents toward school lunch programs between male and female.
3. There were no significant difference in opinions of parents toward school lunch programs between the parents of difference ages.

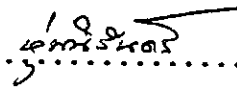
4. There were no significant difference in opinions of parents toward school lunch programs between the parents of difference education levels.

5. There were significant difference in opinions of parents toward school lunch programs between the parents whose parents were of difference occupation at .05 levels.

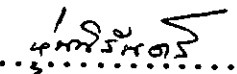
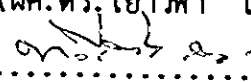
6. There were no significant difference in opinions of parents toward school lunch programs between the parents of difference incomes.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

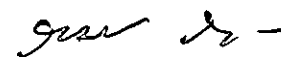
คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
(ดร.พรสุข หุ่นจันทร์)
..... 1๓๐๓ 1๓๐๔ กรรมการ
(ผศ.ดร.เยาวพา เดชะคุปต์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ดร.พรสุข หุ่นจันทร์)
..... 1๓๐๓ 1๓๐๔ กรรมการ
(ผศ.ดร.เยาวพา เดชะคุปต์)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อ.ทวีสิทธิ์ สิทธิกร)

บัณฑิตวิทยาลัยขอได้ให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ... 10 ... เดือน ... พฤษภาคม ... พ.ศ. 2532

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาให้คำแนะนำและความช่วยเหลือจากท่านอาจารย์ ดร.พรสุภ หุ่นจันทร์ ผศ.ดร.เยาวพา เตชะคุปต์ และอาจารย์ทวีสิทธิ์ สิทธิกร ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอบขอบพระคุณ อาจารย์ประยงค์ จินดาวงศ์ อาจารย์หญิง สุปสังวรณ์ อาจารย์อ้ออน เกตุแก้ว อาจารย์จริยา ปิณฑิพ ที่กรุณาตรวจและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ ขอบขอบพระคุณอาจารย์ประจำภาควิชาสุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรทุกท่านที่ให้ความกรุณาแนะนำและช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ขอบขอบคุณ อาจารย์สำลี อักษรศิริโสภาส ที่กรุณาให้ความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า และขอบขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่และคณะครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนที่กรุณาตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ขอบขอบคุณพี่ เพื่อนและน้องทุกคนที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจอย่างดีตลอดมา จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สายใจ เจียมสุวรรณ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	11
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	11
	ขอบข่ายของการศึกษาค้นคว้า	12
	นิยามศัพท์เฉพาะ	12
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	48
3	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	49
	ประชากร	49
	กลุ่มตัวอย่าง	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	52
	ลักษณะของเครื่องมือ	52
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ	56
	เกณฑ์การให้คะแนนของเครื่องมือ	53
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
	การวิเคราะห์ข้อมูล	57
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	83
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	83
กลุ่มตัวอย่าง	83
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	84
การวิเคราะห์ข้อมูล	84
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	85
อภิปรายผล	86
ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	107
ประวัติย่อของผู้วิจัย	121

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ภาวะโภชนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษา (อายุ 5 - 14 ปี สังกัดสำนักงาน การศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2528	5
2	ภาวะการขาดสารอาหารของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา พ.ศ. 2526 - 2527 ...	6
3	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
4	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	51
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ	63
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามระดับอายุ	64
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามระดับการศึกษา	65
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามอาชีพ	66
9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามรายได้.....	67
10	การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม โดยส่วนรวม	68
11	การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิง	73

12	การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกัน	74
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกัน	75
14	การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	76
15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	77
16	การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน	78
17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน	79
18	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันเป็นรายคู่	80
19	การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน	81
20	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน	82

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

๑๖๖

ประชากรเป็นพลังอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ประเทศที่มีประชากรน้อยแต่มีคุณภาพสูงย่อมได้เปรียบประเทศที่มีประชากรมากแต่ด้อยคุณภาพกว่า การด้อยคุณภาพของประชากรในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกส่วนใหญ่เนื่องมาจากอาหาร เช่น การขาดแคลนอาหาร การเลือกบริโภคอาหารผิดชนิดมีคุณค่าต่อร่างกาย การขาดสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย ทำให้ไม่เจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและทางความคิด สุขภาพไม่แข็งแรงเท่าที่ควร (ชาลิต พุททวงศ์. 2527 : 51) ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บ อุบัติเหตุ และอันตรายต่าง ๆ หลาย ๆ อย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดปัญหาสุขภาพของเด็กในวัยเรียนเป็นปัญหาที่ควรคำนึงและเร่งปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นไม่ว่ารัฐบาลยุคใดสมัยใดจึงมีนโยบายสำคัญที่จะพื้นฐานทางสุขภาพของเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ มีสุขนิสัยดีตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อเติบโตขึ้นให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศในอนาคต

วัยเรียนนับได้ว่าเป็นวัยที่มีความสำคัญวัยหนึ่งของช่วงชีวิต เนื่องจากเป็นวัยที่อยู่ในระยะที่ร่างกายยังมีการเจริญเติบโต มีการใช้พลังงานค่อนข้างสูง เพราะชอบการประกอบกิจกรรมและเล่นกีฬา วัยเรียนตอนปลายเป็นระยะที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ดังนั้นการได้รับอาหารบริโภคที่ถูกต้องเหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับวัยเรียนเพื่อช่วยส่งเสริมให้มีการเจริญเติบโตสมวัย (ภาวดี เต็มเจริญ และคนอื่น ๆ. 2529 : 1) ฉะนั้นในการพัฒนาประเทศจึงมุ่งเน้นพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะระบบประถมศึกษาให้นักเรียนในระดับการศึกษาเป็นจำนวนมาก (เกษม ศิริสัมพันธ์. 2526 : 3) การประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้แก่พลเมืองทั่ว ๆ ไป เพื่อให้ได้มีความรู้ในการประกอบอาชีพและให้มีการศึกษาขั้นสูงต่อไป ซึ่งรัฐบาลทุกรัฐบาลถือว่าการประถมศึกษาเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยและวัดความเจริญของชาติ (สิปปนนท์ เกตุทัต. 2524 : 6)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเด็กนั้นมีหลายประการ สิ่งสำคัญได้แก่ ปัจจัยด้านสุขภาพและด้านการศึกษา (อโนทัย เจนตะเสน. 2522 : 21) โดยมีสิ่งที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อปัจจัยดังกล่าวก็คืออาหารและโภชนาการ อาหารและโภชนาการเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งสำหรับการวางรากฐานการพัฒนาทางร่างกายและสติปัญญาของเด็กแต่ละคน (วลัยทิพย์ สาชลวิจารณ์. 2524 : 73) การบริโภคอาหารได้ครบสัดส่วนตามวัยและถูกสุขลักษณะจะเป็นการเสริมสร้างความเจริญเติบโตของร่างกายและเสริมบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ถ้าร่างกายไม่ได้รับอาหารที่ต้องการอย่างเพียงพอก็จะชะงักการเจริญเติบโต รวมทั้งการทำงานของระบบต่าง ๆ ในร่างกายก็จะได้รับการกระทบกระเทือนไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยเรียนเป็นระยะที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโตย่อมต้องการอาหารที่จะนำไปบำรุงร่างกาย ส่งเสริมการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย รวมทั้งส่งเสริมความเจริญเติบโตทางสมอง เพิ่มพูนความคิดด้านสติปัญญาอันเป็นการส่งเสริมสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนด้วย (ชวลิต พุททวงศ์. 2527 : 51)

ผลของการขาดสารอาหารจะกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของเด็ก ซึ่งมีผลต่อเนื่องดังนี้ (ชัยณรงค์ สุวรรณสาร และคนอื่น ๆ. 2527 : 15)

1. ทางร่างกาย ผลที่ได้รับคือ ร่างกายเล็ก แคระแกรน เชื่องซึม ภูมิคุ้มกันต้านโรคน้อย ซึ่งจะนำไปสู่การเจ็บป่วยได้ง่าย หากขาดวิตามินเอจะทำให้ตาบอด ขาดไอโอดีนจะมีผลให้เด็กทุพพิก เป็นใบ้ ผลที่เกิดจากการที่ร่างกายได้รับอาหารไม่เพียงพอนี้ สมจิตต์ ศรีวิเชียร (2516 : 10) กล่าวว่า อาการของโรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ร่างกายซึ่งเนื่องมาจากการขาดอาหาร บางโรคอาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้หรือบางทีอาจทำให้อวัยวะขาดสมรรถภาพในการทำงาน การขาดสารอาหารบางอย่างอาการจะปรากฏให้เห็นชัด เช่น โรคคอกพอกเนื่องจากการขาดไอโอดีน โรคเลือดออกตามไรฟันเนื่องมาจากขาดวิตามินซี เป็นต้น แต่บางชนิดไม่ปรากฏให้เห็นชัด สำหรับการขาดอาหารพวกโปรตีนจะแสดงอาการทั้งที่ร้ายแรงและแอบแฝง ระดับที่ร้ายแรงทำให้เกิดโรคที่เรียกว่า "ควาชิโอร်กอร์" (Kwashiorkor)

2. ทางสมองหรือทางสติปัญญา ในระยะเริ่มแรกของการเจริญเติบโตการสร้างเซลล์สมองจะมีถึงร้อยละ 80 การขาดสารอาหารทำให้เซลล์สมองน้อย สมองจะมีขนาดเล็กเรียนรู้ได้ช้า ปัญญาที่บ่มจนถึงปัญญาอ่อน จากการวิจัยเปรียบเทียบพบว่าเด็กที่ไม่ขาดสารอาหารสามารถ

เรียนได้ดีกว่าเด็กที่ขาดสารอาหาร ประยงค์ จินดาวงศ์ (2525 : 12) ได้เสนอรายงานจาก ผลการวิจัยของกรมสามัญศึกษา ระหว่าง พงศ.2507 - 2508 ซึ่งได้ทำการวิจัยหาสาเหตุของ การที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาสอบตกและไม่มีสิทธิเข้าสอบจำนวนประมาณ 5 - 7 แสนคน เนื่องจาก สาเหตุทางสุขภาพ คณะผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตไว้คือ อาหารเช้าและอาหารกลางวันของนักเรียน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว

3. ทางด้านอารมณ์และสังคม เด็กที่อ่อนแอจะมีสมรรถภาพในการเรียนต่ำ ทำให้การ ปรับตัวเข้ากับสังคมน้อย ขาดความมั่นใจในตัวเอง แยกตัวจากเพื่อนและแสวงหาการยอมรับจาก สังคมด้วยวิธีอื่น อาจนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น ยาเสพติดหรืออาชญากรรม เป็นต้น สุทธาสินี (2527 : 24) กล่าวว่า เด็กที่ได้อาหารเช้าและเด็กที่อดอยากจะมีอาการเฉยเมย เฉื่อยชา ง่วงเหงาหาวนอน ซึม ไม่สนใจสิ่งรอบตัวและหงุดหงิดโกรธง่ายเกินไป นอกจากนี้ยังมีรายงาน ทำนองเดียวกันจากประเทศสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับภาวะโภชนาการกับความมั่นคงทางประสาท ในเด็กวัยเรียนโดยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่ได้รับอาหารเช้าและอาหารกลางวัน เปรียบเทียบกับเด็กวัยเดียวกันที่ได้รับอาหารตามปกติ ปรากฏว่าเด็กที่ไม่ได้รับประทานอาหาร 2 มื้อ ดังกล่าวจะแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้และความสามารถในการทำงานต่ำ ขาดสมาธิในการเรียน และอารมณ์หงุดหงิด ตรงข้ามกับนักเรียนที่ได้กินอาหารตามปกติ ซึ่งมีสุขภาพดี อารมณ์แจ่มใส มี สมาธิในการทำงานและการเรียนเป็นอย่างดี (ประยงค์ จินดาวงศ์. 2525 : 14)

ภาวะทุพโภชนาการในเด็กวัยเรียน แม้ว่าผลกระทบจะไม่รุนแรงขนาดที่จะทำให้เกิดตายได้ เช่นเดียวกับในวัยทารกและเด็กก่อนวัยเรียนก็ตาม แต่ภาวะทุพโภชนาการจะส่งผลให้เด็กวัย เรียนมีสุขภาพอ่อนแอ เจ็บป่วยได้ง่าย ขาดเรียนบ่อย ขาดความกระตือรือร้น ไม่มีสมาธิในการ เรียน ซึ่งจะส่งผลให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำและตกซ้ำชั้น เป็นการสูญเสียทั้งเวลาและเศรษฐกิจ นับได้ว่าเป็นการสูญเสียทางการศึกษาได้ทางหนึ่ง เมื่อเด็กเติบโตก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่ด้อยคุณภาพ (ภารดี เต็มเจริญ และคนอื่น ๆ. 2529 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คณะแพทยศาสตร์ สถาบันโภชนา และกรมอนามัย ซึ่งได้ศึกษาปัญหาภาวะทุพโภชนาการของเด็กในวัยเรียน (อายุ 6 - 14 ปี) พบว่าเด็กวัยนี้ร้อยละ 40 - 50 มีการขาดโปรตีนและพลังงานเป็นอย่างมาก เด็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขาดมากที่สุด ทำให้เด็กไม่เจริญเติบโต มีขนาดเล็ก มีลักษณะ

หอย ฯ เรียนหนังสือไม่ได้ ไม่มีสมาธิในการเรียน (พจนีย์ กลิ่นเกษร. 2525 : 96)

การสำรวจภาวะสุขภาพและการของนักเรียนประถมศึกษา (อายุ 5 - 14 ปี) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยกองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พบว่า นักเรียนจำนวนมากมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานมากกว่านักเรียนในอีก 4 ภาค ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 ภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา (อายุ 5 - 14ปี) สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2528

ภาค	จำนวนนักเรียนที่ได้รับการชั่งน้ำหนัก (คน)			ภาวะโภชนาการ นักเรียนชาย		ภาวะโภชนาการ นักเรียนหญิง		เฉลี่ย น้ำหนัก ต่ำกว่า เกณฑ์
	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ ของ น้ำหนัก ปกติ	น้ำหนักต่ำ กว่าเกณฑ์ คิดเป็น ร้อยละ	ร้อยละ ของ น้ำหนัก ปกติ	น้ำหนักต่ำ กว่าเกณฑ์ คิดเป็น ร้อยละ	
ตะวันออก	977,872*	927,444	1,905,316	80.65	19.35	80.58	19.42	19.38
เจียงเหนือ	1,024,346*	938,650	1,962,996	84.24	15.76	88.65	16.35	16.04
เหนือ	321,121	292,108	613,229	85.72	14.28	85.73	14.27	14.28
	400,580	370,732	771,312	87.68	12.32	87.68	12.32	12.32
กลาง	227,930	217,894	445,824	92.54	7.46	92.74	7.26	7.36
	206,144	194,422	400,566	94.29	5.71	94.46	5.54	5.63
ใต้	391,647	360,458	752,105	80.98	19.02	81.73	18.27	18.67
	426,950	378,850	805,800	84.73	12.27	85.46	14.54	14.92
ตะวันออก	229,652	212,794	442,446	90.78	9.22	90.64	9.36	9.28
	168,998	155,561	324,559	93.24	6.76	94.05	5.95	8.37
รวม	2,148,222*	2,010,698	4,158,920	83.81	16.19	83.92	16.08	16.14
52 จังหวัด	2,227,018*	2,038,215	4,265,233	86.57	13.43	86.54	13.46	13.45

*บรรทัดบน คือ จำนวนนักเรียนที่ได้รับการชั่งน้ำหนัก ครั้งที่ 1 ต้นปีการศึกษา

**บรรทัดล่าง คือ จำนวนนักเรียนที่ได้รับการชั่งน้ำหนัก ครั้งที่ 2 ก่อนสิ้นปีการศึกษา

แหล่งที่มา : กองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ม.ป.ป. เอกสารโรเนียว

ข้อมูลปรากฏในแผนพัฒนาอาหารและโภชนาการในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2524 : 457) แสดงให้เห็นว่าเด็กวัยเรียนทั่วประเทศมีการขาดโปรตีนและพลังงานประมาณ ร้อยละ 30 นักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโรคคอพอกสูงถึงร้อยละ 22 และจากการตรวจสอบภาพนักเรียนเมื่อปี พ.ศ.2526-2527 โดยกองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พบว่านักเรียนขาดสารอาหารประเภทโปรตีนและพลังงาน ไอโอดีน และโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก ดังตาราง 2

ตาราง 2 ภาวะการขาดสารอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษา พ.ศ.2526-2527

ลำดับที่	ประเภทของการขาดสารอาหาร	ร้อยละ
1.	โลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก	10.7
2.	โรคขาดโปรตีนและพลังงาน	13.8
3.	โรคขาดสารไอโอดีน (พบใน 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน)	10.6

แหล่งที่มา : กองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข 2529 : 4

การปรับปรุงภาวะโภชนาการของเด็กทารก เด็กก่อนวัยเรียน และเด็กวัยเรียนในปัจจุบัน ได้ใช้กลวิธี หลักการ และแนวทางการสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ทางสังคมและเศรษฐกิจสำหรับชาวชนบท และเหมาะสมที่สุดในการใช้เป็นกลวิธีดำเนินงานในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา (ผู้ปกครองจะมีส่วนช่วยนักเรียนได้อย่างไร. 2528 : 44) ด้วยกลวิธีดังกล่าว ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ได้สามารถดำเนินการ

ตามแผนโภชนาการครอบครัวพื้นที่เป้าหมายชนบทยากจนทั้งหมด (12,555 หมู่บ้าน) และพื้นที่ชนบทที่มีปัญหาอื่น อีก รวม 24,000 หมู่บ้าน จากการสำรวจภาวะโภชนาการในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ พบว่า โรคขาดโปรตีนและพลังงานโรคขาดสารไอโอดีน มีอัตราป่วยลดลงและมุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้ตามแผน ส่วนโรคโลหิตจางนั้นเนื่องจากเครื่องชี้วัดภาวะในปัจจุบันมีความยุ่งยากในการสำรวจ จึงยังไม่สามารถประเมินการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของโรคได้ (แผนงานโภชนาการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6. 2529 : 160)

แนวนโยบายในแผนโภชนาการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ได้จัดทำขึ้นโดยวิเคราะห์แนวโน้มการพัฒนาสาธารณสุขในอดีตเพื่อปรับปรุงภาวะโภชนาการของเด็กวัยเรียน (อายุ 5 - 14 ปี) ดังนี้คือ

- ก. ลดอัตราการพบน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์เกินร้อยละ 4.5
- ข. ลดอัตราป่วยด้วยโรคขาดสารไอโอดีนแสดงออกด้วยอาการคอพอกให้หมดไป
- ค. ลดอัตราป่วยด้วยโรคโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กไม่เกินร้อยละ 20
- ง. เฝ้าระวังและป้องกันโรคขาดสารอาหารต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม

กลวิธีและมาตรการที่ใช้ในการดำเนินงานปรับปรุงภาวะโภชนาการของเด็กวัยเรียน (5 - 14 ปี) ก็คือ การให้มีการตั้งจุดผลิตอาหารเสริม ร่วมมือกับครูจัดกิจกรรมอาหารกลางวัน ได้เข้าถึงเด็กขาดสารอาหารทุกคนอย่างสม่ำเสมอ โดยผ่านโครงสร้างของสถานจัดเลี้ยงอาหารกลางวัน ศูนย์เด็ก กองทุนหมู่บ้าน และโรงเรียนหรือโครงสร้างอื่น ๆ ที่เอื้ออำนวยในระดับท้องถิ่น (ประยงค์ จินดาวงศ์. 2531 : 5) รวมทั้งการพัฒนาระบบการเฝ้าระวังทางโภชนาการและพัฒนา รูปแบบของอาหารเสริม การผลิต การกระจาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นให้มากที่สุด (แผนงานโภชนาการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6. 2529 : 168 - 169)

นโยบายการพัฒนาสาธารณสุขและผลการวิจัยที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าเด็กวัยเรียนประสบปัญหาโภชนาการเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีผลทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางร่างกายต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเจริญเติบโตทางสมองจะช้า จำรัส นองมาก และคนอื่น ๆ (2526 : 26) กล่าวว่า เด็กวัยเรียนอยู่ในวัยที่ประสบปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ไม่สามารถจัดอาหารให้เด็กรับประทานหรือไม่มีเงินให้

เด็กซื้ออาหารกลางวันรับประทานในโรงเรียนได้ นอกจากนี้อาหารที่นำมาจำหน่ายในโรงเรียน ยังขาดการควบคุมในเรื่องความสะอาดและคุณค่าทางโภชนาการ เป็นเหตุให้เด็กวัยเรียน เกิดโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนได้ง่าย สุขภาพไม่สมบูรณ์ ขาดเรียนหรือไปโรงเรียนไม่สม่ำเสมอ ไม่เอาใจใส่ในการเรียน

จากสภาพปัญหาโภชนาการในเด็กวัยเรียนดังกล่าวมีสาเหตุหลายประการคือ เกิดจากความยากจนขาดแคลน ดังจะเห็นได้จากการสำรวจจำนวนนักเรียนที่ขาดแคลนอาหารในปีพ.ศ. 2521 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าเด็กที่ขาดแคลนอาหาร คือมาโรงเรียนโดยไม่ได้รับประทาน อาหารเช้าเลยประมาณ 355,000 คน เด็กที่ไม่ได้รับประทานอาหารกลางวันประมาณ 1,113,400 คน เด็กที่ไม่มีอาหารกลางวันรับประทานนี้ ส่วนหนึ่งย่อมไม่มีอาหารเช้ารับประทานด้วย (รุ่ง แก้วแดง. 2527 : 4) นอกจากความยากจนขาดแคลนแล้ว ยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีก เช่น การขาดความรู้ทางโภชนาการและสุขภาพ ความเชื่อที่ผิด ภูมิประเทศกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก รับประทานโรงเรียนแต่เช้า และร่างกายมีโรค เป็นต้น (วิณะ วิระไพฑูรย์. 2524 : 20 - 21)

ด้วยสาเหตุดังกล่าว โรงเรียนจึงควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสุขภาพของนักเรียนโดยการจัดอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เพราะเด็กเหล่านี้จะต้องใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนประมาณวันละ 7 ชั่วโมง จำเป็นต้องใช้พลังงานจากอาหารในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนจึงเป็นโครงการที่โรงเรียนควรจัดขึ้น เพื่อลดภาวะความรุนแรงของปัญหาโภชนาการและเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับประชากรกลุ่มวัยเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไป ดังที่ อารี วัลยะเสวี (2525 : 93) กล่าวว่า อาหารกลางวัน ที่เด็กรับประทาน 1 มื้อ อย่างน้อยเด็กจะได้รับสารอาหาร 1 ใน 3 ของความต้องการของร่างกาย ใน 1 วันเด็กวัยเรียนจึงเป็นกลุ่มบุคคลที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะเด็กวัยนี้ร่างกายกำลังต้องการอาหารทั้งปริมาณและคุณภาพไปเสริมสร้างร่างกายให้เจริญเติบโตแต่ปรากฏเสมอว่านักเรียนจำนวนหนึ่งในทุกโรงเรียนไม่มีอาหารกลางวันรับประทานหรือรับประทานอาหารไม่ถูกต้องเพียงพอ (นิภาวี เกตุศิริ. 2527 : 3)

การดำเนินการจัดโครงการอาหารกลางวันจะสำเร็จลุล่วงและบรรลุเป้าหมายได้จะต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ มากมาย เช่น แรงงาน อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

เนื้อหาทำการเกษตร ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ฯลฯ บุคคลเหล่านี้ควรเป็นผู้มีเจตคติและค่านิยมสูงต่อการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 30) งานทุกอย่างในโรงเรียนจะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุเป้าหมายจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน ถ้าโรงเรียนจะดำเนินงานต่าง ๆ ควรจะประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีความเข้าใจและมีความรู้ในเรื่องเหล่านั้นด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 44) การร่วมมือประสานงานกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็เป็นสิ่งสำคัญมาก โครงการอาหารกลางวันจะบรรลุจุดหมายจะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน บุคลากรเหล่านี้จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาสำเร็จได้ การจัดโครงการอาหารกลางวันจึงไม่ได้เป็นหน้าที่ของบุคคลคนหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกคนรวมถึงแต่บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู นักเรียน และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการบูรณาการวิชาการต่าง ๆ เข้าในโครงการนี้ และกิจกรรมนั้นต้องเน้นการปฏิบัติเป็นสำคัญ พร้อมทั้งต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 9)

การมีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง นอกเหนือไปจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันแล้ว ยังทำให้ผู้ปกครองใกล้ชิดกับทางโรงเรียนมากขึ้น รวมทั้งการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กนักเรียนและความก้าวหน้าทางการศึกษา ซึ่งไม่มีอะไรจะทำได้ดีไปกว่าการทำให้ผู้ปกครองเข้าใจโรงเรียนได้ดีและมีความรู้สึกรับผิดชอบในความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน (พิมพ์พรหม เทพสุเมธานนท์. 2527 : 60) บิดามารดาหรือผู้ปกครองส่วนมากต่างมีความสนใจต่อการศึกษา แต่ความสนใจจะลึกมากเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น พื้นฐานทางการศึกษาของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม คุณสมบัติอื่นประจำตัวผู้ปกครองเอง รวมทั้งโอกาสที่จะแสดงความสนใจหรือความร่วมมืออีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ ในการขอความร่วมมือจากบิดามารดา ผู้ปกครอง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีความรู้พอสมควรเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อ

โรงเรียน ครู และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน มีความรู้เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอของ ผู้ปกครอง ตลอดจนมีความรู้ถึงกลวิธีต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการติดต่อขอความร่วมมือและปัญหา ต่าง ๆ ที่จะต้องแก้ไขและป้องกันอีกด้วย (สวัสดี สุวรรณอักษร. 2528 : 19) บิดามารดา ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าร่วมในโครงการอาหารกลางวัน ของโรงเรียน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันจะ ช่วยให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของโครงการ ทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักในความ เป็นเจ้าของโครงการ ซึ่งจะทําให้ทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังทําให้ทราบความคิดเห็นและทัศนคติของผู้ปกครองว่าเป็นอย่างไร มีความเข้าใจในโครงการอาหารกลางวันถูกต้องหรือไม่ เพียงใด อันจะเป็นข้อมูลสำคัญในการ ปรับปรุงส่งเสริมการดำเนินงานและสร้างเสริมความร่วมมือได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ โครงการอาหารกลางวันบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

เนื่องจากโครงการอาหารกลางวันจะมีส่วนช่วยย้ําให้เด็กวัยเรียนเจริญเติบโตและพัฒนา ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อที่จะได้ทราบความคิดเห็น ของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน ทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน ในการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งจะเป็นโยบายที่คํานึงถึงเกี่ยวข้องและรับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันที่จะนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุง และใช้เป็นแนวทางในการจัดดำเนินงานโครงการอาหาร กลางวันตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 การจัดดำเนินการอาหารกลางวัน
- 1.2 การบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวัน
- 1.3 ผลของการจัดโครงการอาหารกลางวัน

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน

ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรสงครามตามตัวแปรต่อไปนี้

- 2.1 เพศ
- 2.2 อายุ
- 2.3 ระดับการศึกษา
- 2.4 อาชีพ
- 2.5 รายได้

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม เกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวัน
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งได้แก่สำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดดำเนินการโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้จากการสุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่รับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียนจัดชั้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครอง มีดังนี้

2.1.1 เพศ

2.1.2 อายุ

2.1.3 ระดับการศึกษา

2.1.4 อาชีพ

2.1.5 รายได้

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการอาหารกลางวันโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดทำอาหารกลางวันเพื่อจำหน่ายให้แก่นักเรียนในราคาถูก หรือให้เปล่าสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลน หรือแลกเปลี่ยนกับวัสดุหรือแรงงานของนักเรียน โดยมีคณะกรรมการหรือครูรับผิดชอบโครงการนี้ เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันเพียงพอับความต้องการของร่างกายทั้งปริมาณและคุณภาพ

2. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดามารดาหรือผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนที่เป็นบุตรหรือผู้ที่อยู่ในอุปการะที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

3. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่รับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียนและกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

4. อายุของผู้ปกครอง หมายถึง อายุตามปฏิทิน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่

4.1 20 - 29 ปี

4.2 30 - 39 ปี

4.3 40 - 49 ปี

4.4 50 ปีขึ้นไป

5. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดาหรือผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่

5.1 ไม่มีวุฒิทางการศึกษา

5.2 สำเร็จชั้นประถมศึกษา

5.3 สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา

5.4 สำเร็จสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา

6. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพหลักของบิดามารดาหรือผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

6.1 ค้าขาย

6.2 รับราชการ

6.3 ลูกจ้างรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ

6.4 เกษตรกรรม

6.5 รับจ้างทั่วไป

6.6 อื่น ๆ

7. รายได้ของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ของบิดามารดา รวมกัน หรือรายได้ของผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

7.1 รายได้ต่ำกว่า 2,466 บาทต่อเดือน

7.2 รายได้ 2,466 - 7,410 บาทต่อเดือน

7.3 รายได้สูงกว่า 7,410 บาทต่อเดือน

(สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2529 : 10)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของอาหารต่อสุขภาพของมนุษย์

อาหารเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์ เพื่อการเจริญเติบโตของร่างกายตามวัยแต่ละวัย อาหารสร้างเสริมประสิทธิภาพให้แก่ร่างกายหลายทาง เช่น ทางกาย อารมณ์ สติปัญญา นอกจากนั้น อาหารยังช่วยให้ร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพดี ด้านทานโรคภัยไข้เจ็บ สามารถประกอบกิจกรรมในชีวิตได้อย่างปกติสุข และอาหารยังช่วยเสริมความสามารถในการใช้สมองให้เกิดประโยชน์ในการคิดแก้ปัญหา ส่งเสริมสุขภาพจิตให้อยู่ในภาวะที่ดี อาหารนอกจากจะให้พลังงานต่อร่างกายแล้วยังช่วยซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของร่างกายอีกด้วย (ประยงค์ จินดาวงศ์. 2525 : 5) การบริโภคอาหารให้ได้สัดส่วนตามวัยและถูกสุขลักษณะจะเป็นการเสริมสร้างการเจริญเติบโตของร่างกาย และเสริมบุคลิกของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กวัยเรียนเป็นระยะที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโต ต้องการอาหารที่จะไปบำรุงร่างกาย ส่งเสริมการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายรวมทั้ง ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางสมอง เพิ่มทุนความคิดด้านสติปัญญา (ชวลิต พุทธรังษี. 2527 : 51) ถ้าเด็กได้รับอาหารที่ไม่ดีหรือได้รับอาหารที่มีประโยชน์ไม่เพียงพอแก่ความต้องการของร่างกาย จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกายช้ากว่าปกติและมีผลทำให้พัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมล่าช้าไปด้วย (ยุพิน ตรีส. 2529 : 1)

ทวีรัสมิ์ ธนาคม (2523 : 6 - 10) กล่าวถึงผลของโภชนาการที่มีต่อสุขภาพไว้ดังนี้

1. ผลทางร่างกาย

1.1 ขนาดของร่างกาย ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อขนาดของร่างกายมีอยู่สองอย่าง คือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ทั้งสองอย่างมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เด็กแต่ละคนจะเจริญเติบโตได้สมบูรณ์ตามขอบเขตที่พันธุกรรมของตนกำหนดไว้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่สำคัญสำหรับการเจริญเติบโตของเด็กก็คือ อาหารและโภชนาการ

1.2 ความสามารถในการต้านทานโรค ร่างกายของผู้มีภาวะโภชนาการดีจะมี ความสามารถต้านทานโรคได้ดี คือ ถ้าได้รับเชื้อโรคร่างกายจะมีอำนาจต้านทานโรคทำให้มีโอกาส ติดโรคได้น้อยกว่าคนที่มียาในร่างกายไม่สมบูรณ์เพราะภาวะโภชนาการไม่ดี หรือแม้เมื่อติดโรคแล้วอาการ ของโรคจะไม่รุนแรงและหายป่วยได้เร็วกว่าอีกด้วย หลักฐานที่แสดงถึงผลของการรับประทานอาหาร ที่ดีในด้านความต้านทานโรคได้แก่สถิติของคนที่เป็โรคในประเทศสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ.2453 ซึ่งลดลงจาก 2,009 คนต่อประชากรหนึ่งแสนคนมาเป็น 8 คนต่อประชากรหนึ่งแสนคน สถิติที่ลดลง อย่างมากมายนี้มีสาเหตุ 2 ประการคือ ระบุว่ากล่าวนี้ประชากรในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการ กินอยู่ดีขึ้น การค้นคว้าทางการแพทย์และการสุขาภิบาลทำให้การป้องกันและการรักษาโรคเจริญ ก้าวหน้าขึ้น

1.3 ความมีอายุยืน สิ่งที่ทำให้คนมีอายุยืนนั้น โภชนาการเป็นปัจจัยหนึ่ง สมทรง อินสว่าง (บุญเลิศ เสนิงศ์ ณ อยุธยา. 2527 : 12;อ้างอิงมาจาก สมทรง อินสว่าง. 2524 : 57 - 58) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้คนเรามีอายุยืนได้ คือ เรื่องอาหารการกิน เนื่อง จากร่างกายมาจากส่วนประกอบของอาหารที่รับประทาน ดังการทดลองของ คลิฟ เอ็ม แมคเคย์ (Clive M. McCay) แห่งมหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ทดลองโดยใช้หนูขาว พบว่าหนูขาวจะมีอายุยืนถึง 40 % ถ้ามีการจำกัดอาหารที่ทำให้เฉพาะพลังงานในระยะเริ่มแรกหนู ทดลองที่ให้อาหารที่พลังงานน้อยแต่ส่วนประกอบด้านอื่นครบถ้วน พบว่าหนูจะมีการเจริญเติบโตช้า จนกว่าจะได้รับอาหารที่มีพลังงานเพิ่มมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันพบว่าอายุของหนูขาวนั้นกลับยืนยาวขึ้น

2. ผลทางอารมณ์และสติปัญญา

การกินอาหารตามหลักโภชนาการ นอกจากจะช่วยสร้างสุขภาพทางกายแล้วยังมีผล ต่อสุขภาพทางจิตด้วย คือ ผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคมีอารมณ์ดี จิตใจสบายและสามารถ ใช้ความคิดอ่านได้ดีด้วย

2.1 ผลทางการเจริญเติบโตทางสมองและสติปัญญา ภาวะทุโภชนาการมีผลให้ การเจริญเติบโตในเด็กชะงักทั้งทางร่างกาย จิตใจ สมอง และสติปัญญา ได้มีผู้ทดลองศึกษา เปรียบเทียบชาวอเมริกันสองพวก โดยพวกแรกเป็นพวกที่กินเนื้อสัตว์และดื่มหมเป็นประจำ อีกพวก

หนึ่งกินข้าวและพืชเป็นอาหารหลัก ปรากฏว่าพวกแรกรั้วกายแข็งแรงมีสมรรถภาพทางกายและความคิดอ่านสูงกว่า (อุคคสิลป์ ศรีสมบูรณ์. 2522 : 34)

2.2 ประสิทธิภาพในการทำงานขึ้นอยู่กับสมรรถภาพทางกาย อารมณ์และสติปัญญา ผู้ที่ได้รับอาหารที่มีประโยชน์อย่างเพียงพอจะมีร่างกายแข็งแรง อารมณ์ดีมีปัญญาซึ่งช่วยให้มีความสามารถในการทำงานมากกว่าผู้ที่อ่อนแอ โภชนาการไม่ดีแม้ในระยะสั้นก็ให้โทษ ทำให้มีความสามารถในการใช้ปัญญาน้อยลง ความสามารถในการคิดก็น้อยลงไปด้วย อุคคสิลป์ ศรีสมบูรณ์ (2522 : 34 - 35) กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการทำงานขึ้นอยู่กับสุขภาพทางกาย อารมณ์และสติปัญญา ได้มีการทดลองเพื่อดูผลของโภชนาการที่มีต่อความสามารถในการทำงาน โดยได้ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแรงงานสองกลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งเป็นพวกที่รับประทานอาหารเช้า แต่อีกกลุ่มหนึ่งไม่ได้รับประทานอาหารเช้า ผลปรากฏว่าแรงงานกลุ่มที่รับประทานอาหารเช้ามีประสิทธิภาพในการทำงานสูงกว่า การทดลองนี้แสดงว่าการขาดอาหารแม้แต่เพียงมื้อเดียวก็เป็นผลเสีย

นอกจากผลทางร่างกาย ทางอารมณ์และสติปัญญาแล้ว การมีภาวะทุพโภชนาการยังก่อให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้น ดังต่อไปนี้ (อาร์ วิลยะสเวี และคนอื่น ๆ. 2520 : 21 - 25)

3. ผลต่อครอบครัว

ทำให้สิ้นเปลืองในการดูแลสุขภาพที่เจ็บป่วยบ่อย ๆ และเสียเวลาทำมาหากินของพ่อแม่

4. ผลต่อประเทศชาติ

ทำให้ได้พลเมืองที่มีปัญหา มีคุณภาพไม่ดีเต็มที่ การพัฒนาจะเป็นไปได้ด้วยความล่าช้า ไม่ได้ผลดี

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าอาหารมีความสำคัญต่อร่างกายมาก ซึ่งนับได้ว่าอาหารเป็นปัจจัยหนึ่งในบรรดาปัจจัยสี่ที่สำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิต เพราะมนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยปราศจากอาหาร การบริโภคอาหารที่มีคุณค่า ปริมาณเพียงพอ สะอาดถูกสุขลักษณะเหมาะสมกับสภาพร่างกายและวัยเป็นการเสริมสร้างความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนั้นยังส่งผลไปถึงครอบครัวและประเทศชาติอีกด้วย ตรงกันข้ามกับผู้ที่ขาดอาหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดสารอาหารในวัยเด็กจะเกิดผลเสียต่อสุขภาพอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้

เพราะเด็กอยู่ในวัยที่กำลังเจริญเติบโต ร่างกายต้องการสารอาหารไปเสริมสร้างการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาด้านสติปัญญาและอารมณ์ด้วย ซึ่งจะทำให้ร่างกายและสมองไม่สามารถทำงานตามปกติได้ นอกจากจะก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่ตนเองและครอบครัวแล้ว ยังเป็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจอีกด้วย

ความหมายของการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน หมายถึง โครงการส่งเสริมการจัดอาหารให้นักเรียนได้รับประทานกลางวันในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญาที่ถูกต้องตามกำลังเงินและเศรษฐกิจ ทั้งยังส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์สังคม และมีนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 24)

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของการจัดโครงการอาหารกลางวันไว้ดังนี้

ประยงค์ จินดาวงศ์ (2531 : 94) กล่าวว่า การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน หมายถึงความพยายามอย่างยั่งยืนของผู้บริหาร คณะครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องที่จะจัดอาหารให้นักเรียนเป็นอาหารกลางวันในโรงเรียน 1 มื้อ เพื่อบรรเทาความหิวโหยและเพื่อส่งเสริมสุขภาพและโภชนาการที่ดีแก่นักเรียน โดยการจัดอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ สะอาด ถูกหลักสุขาภิบาลอย่างพอเพียง

ทิพา จันทราคม (2525 : 49) ได้ให้ความหมายในเรื่องโครงการอาหารกลางวันว่า เป็นโครงการที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและครูในด้านโภชนาการ เพราะโภชนาการเป็นรากฐานของสุขภาพ การบริโภคที่เหมาะสมและเพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำมาซึ่งสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง จิตใจปลอดโปร่งแจ่มใส มีความต้านทานโรคสูง มีสติปัญญาดีสามารถเรียนและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการช่วยประหยัดเศรษฐกิจของนักเรียนและผู้ปกครองอีกด้วย

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 4) กล่าวว่าโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เป็นโครงการที่มีความสำคัญยิ่งต่อ

การพัฒนาของเด็กวัยเรียนทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยมุ่งที่จะให้นักเรียนประถมศึกษา ได้ฝึกปฏิบัติจริงในกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ เพื่อให้ได้รับประทานอาหารกลางวันโดยทั่วถึงกัน เป็นการส่งเสริมภาวะโภชนาการ นิสัยการรับประทานอาหาร เจตคติที่ดีต่อการเลือกอาหาร อีรพงศ์ อ่องล่อ (2528 : 23) ได้กล่าวในเรื่องเดียวกันนี้ว่าเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีอาหารกลางวันให้มีอาหารกลางวันรับประทาน หรือได้รับประทานอาหารที่มีสารอาหารที่เป็นประโยชน์ ต่อร่างกายครบถ้วนและเพียงพอในอันที่จะเสริมสร้างให้นักเรียนได้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง สมองโล่ง ปลอดโปรง แจ่มใส เล่าเรียนหนังสือได้ฉลาดขึ้น

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนหมายถึง การที่ โรงเรียนจัดอาหารกลางวันให้นักเรียน โดยมุ่งให้นักเรียนได้มีอาหารกลางวันรับประทานที่โรงเรียน และอาหารที่นักเรียนรับประทานนั้นมีคุณค่า ปริมาณเพียงพอ และราคาถูก สอดคล้องกับความต้องการ ของเด็กและผู้ปกครอง รวมทั้งความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ทั้งยังส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และสุนิสัยที่ดี สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการจัดกระบวนการเรียน การสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

ความเป็นมาของการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

การจัดเลี้ยงอาหารกลางวันในโรงเรียน ได้ริเริ่มขึ้นในยุโรปก่อน ราว พ.ศ.2443 ประเทศอังกฤษอยู่ในภาวะสงครามบัวร์ (Boer) รัฐบาลได้ตรวจร่างกายของชายฉกรรจ์ที่จะเข้า รับราชการทหาร พบว่ามีคนที่ร่างกายไม่แข็งแรงถึงร้อยละ 60 ซึ่งมีสาเหตุมาจากเมื่อเยาว์วัย รับประทานอาหารไม่สมส่วน ต่อมาในปี พ.ศ.2449 รัฐบาลอังกฤษได้ตราพระราชบัญญัติการจัด อาหารกลางวันในโรงเรียนขึ้น โดยกำหนดให้โรงเรียนใช้เงินงบประมาณของโรงเรียนจัดเลี้ยง อาหารกลางวันแก่นักเรียนที่ยากจน และในปี พ.ศ.2487 ก็ได้ออกกฎกระทรวงศึกษาธิการกำหนด ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาต้องจัดให้มีการเลี้ยงอาหารกลางวันมากขึ้น (อุดมศิลป์ ศรีสมบูรณ์. 2522 : 45;อ้างอิงมาจาก ระเบียบ วาจานนท์. 2507 : 61)

ในปี พ.ศ. 2385 รัฐบาลฝรั่งเศสได้เห็นความสำคัญของการจัดการอาหารแก่เยาวชน จึงได้ตรากฎหมายอนุญาตให้โรงเรียนใช้เงินของโรงเรียนในการจัดการอาหารกลางวันแก่เด็กทั่วประเทศ เป็นผลให้นักเรียนได้รับประทานอาหารในราคาที่ถูกลง และนักเรียนยากจนก็มีโอกาสได้รับประทานอาหารโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ในปี พ.ศ. 2408 วิกเตอร์ ฮูโก (Victor Hugo) ได้เป็นเอกชนคนแรกของโลกที่คัดค้านบริการอาหารในสถานศึกษาโดยเปิดบริการอาหารแก่นักเรียนทั้งแบบเก็บเงินและแบบให้เปล่า (อุดมศิลป์ ศรีสมบูรณ์. 2522 : 46 ; อ้างอิงมาจาก ระเบียน วาจานนท์. 2507 : 61)

ประเทศสหรัฐอเมริกา การจัดการอาหารกลางวันเริ่มในปี พ.ศ. 2397 ได้เริ่มในโรงเรียนประถมศึกษา รัฐฟิลาเดลเฟีย การจัดการอาหารกลางวันได้แพร่หลายไปอย่างรวดเร็วทั่วประเทศ (บุญเลิศ เสนิงส์ ณ อยุธยา. 2527 : 16) นอกจากนั้นประเทศสหรัฐอเมริกา ยังได้ออกกฎหมายคุ้มครองเกี่ยวกับการจัดการอาหารกลางวันแห่งชาติ (National School Lunch Act.) ทำให้โรงเรียนได้รับความสนับสนุนและเงินอุดหนุนหลายด้าน เช่น เงินอุดหนุนจากภาษีท้องถิ่น (Local Tax Funds) เงินอุดหนุนจากการช่วยโดยตรงของมลรัฐ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล โดยผ่านองค์การเกษตร เป็นต้นมา (วัฒนา ประทุมสินธุ์. 2518 : 17)

ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เริ่มโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2432 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่อดอยากและเป็นการชักนำให้เด็กมาโรงเรียนด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2497 ได้ออกกฎหมายจัดเลี้ยงอาหารกลางวันแก่นักเรียนในเกณฑ์บังคับ โดยแบ่งความรับผิดชอบออกเป็นสามส่วน คือ รัฐบาลรับเลี้ยงอาหารกลางวันแก่นักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล เทศบาลรับผิดชอบโรงเรียนเทศบาล คณะกรรมการตุลาการโรงเรียนรับผิดชอบโรงเรียนเอกชน งบประมาณการจัดการอาหารกลางวันนั้นได้มาจากรัฐบาลและความช่วยเหลือของผู้ปกครองนักเรียน ในปี พ.ศ. 2500 มีกฎหมายกำหนดให้จัดการอาหารเลี้ยงนักเรียนโดยทั่วถึงกัน โดยรัฐบาลให้เงินอุดหนุนทุกโรงเรียน ซึ่งผลจากการบริการอาหารอย่างถูกหลักโภชนาการตามโรงเรียนและความตื่นตัวทางด้านโภชนาการของประชากรส่วนใหญ่ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ของภูมิภาคนี้ร่างกายแข็งแรงขึ้นกว่าสมัยก่อนอย่างเห็นได้ชัด รวมทั้งสถิติการเจริญเติบโตจัดได้ว่าสูงที่สุดแห่งหนึ่งของโลก (อุดมศิลป์ ศรีสมบูรณ์. 2522 : 50 ; อ้างอิงมาจาก ระเบียน วาจานนท์. 2507 : 65)

สำหรับประเทศไทย โครงการอาหารกลางวันได้เริ่มดำเนินการโครงการทดลองครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2495 ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีกรมสามัญศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2496 รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการอาหารและโภชนาการแห่งชาติขึ้น ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น คณะกรรมการโภชนาการแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการนี้ประกอบด้วย 5 อนุกรรมการ และ 1 ใน อนุกรรมการ คือ อนุกรรมการจัดเลี้ยงอาหารกลางวันในโรงเรียน (เฉลิม บุญธรรมเจริญ. 2527 : 23) ในช่วง 20 ปีแรก โครงการนี้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรและไม่ได้รับการสนับสนุน ทางด้านงบประมาณจากรัฐบาล ทำให้ต้องขอความช่วยเหลือจากองค์การหรือมูลนิธิต่างประเทศ อยู่เสมอ ต่อมา พ.ศ. 2517 รัฐบาลเพิ่มความสำคัญในเรื่องนี้มากขึ้น เสนอแนะวิธีแก้ไขโดยให้ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการประถมศึกษาวางแผนโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนตั้งแต่ พ.ศ. 2520 ได้มีการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันตั้งแต่ปีงบประมาณ 2527 โดยมีเป้าหมาย ให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนจัดโครงการอาหารกลางวันอย่างครบถ้วนก่อน วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2530 ภายหลังคำขวัญ "ฉลอง 60 พรรษา มหाराชา เด็กประถมศึกษาไม่หิวโหย" ซึ่งในปีงบประมาณ 2530 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินการโครงการอาหารกลางวันโดยจัดให้โรงเรียนที่ยังไม่ได้ดำเนินการโครงการอาหาร กลางวัน ได้ดำเนินการครบทุกโรงเรียนและในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติมุ่งเน้นเป้าหมายคุณภาพในการจัดโครงการอาหารกลางวันเป็นสำคัญ กล่าวคือ มุ่งเน้นให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันทุกวัน ได้รับคุณค่าทางอาหารครบทุกหมู่ ลดปริมาณ การขาดสารอาหารในนักเรียนให้ได้ร้อยละ 100 และจัดกิจกรรมในรูปกระบวนการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 9)

จะเห็นได้ว่าประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญในการจัดการบริการอาหารกลางวันในโรงเรียน เป็นอย่างมาก การจัดโครงการดังกล่าวนี้ได้รับการสนับสนุนและเงินอุดหนุนจากทั้งรัฐบาลและเอกชน เนื่องจากทุกฝ่ายได้เล็งเห็นความสำคัญของอาหารและโภชนาการ ในบางประเทศได้มีการออก กฎหมายคุ้มครองเกี่ยวกับการจัดอาหารให้แก่เด็กนักเรียน สำหรับในประเทศไทยนั้นได้เริ่มโครงการ อาหารกลางวันเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2495 และได้ดำเนินการอย่างจริงจังตั้งแต่ พ.ศ. 2520 โดย คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติโครงการอาหารกลางวันไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2525) เป็นต้นมา

ความสำคัญของการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

ในทางการศึกษานั้นถือว่าสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาทุก ๆ ด้านของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับความหมายทางการศึกษาที่ว่า "การศึกษาคือความเจริญงอกงาม" ดังนั้น เมื่อบุคคลได้รับการศึกษาก็ควรจะเจริญและพัฒนาในทุก ๆ ด้าน แต่บุคคลจะเจริญและพัฒนาไม่ได้ถ้าหากสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจไม่สมบูรณ์ สุชาติ โสภประยูร (2525 : 7) กล่าวว่า ก่อนที่จะให้การศึกษาในด้านอื่นนั้นสมควรทำให้เด็กมีสุขภาพดีเสียก่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ จอห์น ลอค นักการศึกษาชาวอังกฤษที่ว่า ถ้าร่างกายมีสุขภาพสมบูรณ์แล้วย่อมก่อให้เกิดสติปัญญาที่ดีด้วย (Diehl. 1964 : 458)

เด็กในวัยเรียนเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตและต้องการพลังงานเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ อันจะทำให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต อาหารและสุขอนามัยในการรับประทานอาหารเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ง่ายทำงานได้อย่างดี มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาการไปในทางที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 24) จากการสำรวจภาวะโภชนาการของเด็กวัยเรียนแต่ละครั้งพบว่า เด็กวัยเรียนในท้องถิ่นต่าง ๆ ในชนบทมีภาวะโภชนาการอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการศึกษาโดยส่วนรวม ผลเสียที่สำคัญที่สุดคือ ขาดสมรรถภาพในการเรียนสุขภาพไม่ดี ทำให้ขาดเรียนบ่อย ขาดความเอาใจใส่ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน อัตราเข้าชั้นสูง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 26) นักเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติประสบปัญหาโภชนาการถึงประมาณร้อยละ 30 เนื่องมาจากการรับประทานอาหารไม่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกายทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เนื่องจากผู้ปกครองมีฐานะค่อนข้างยากจน ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้ จึงไม่สามารถจัดอาหารให้เด็กนำมารับประทานหรือไม่มีเงินให้เด็กซื้อหาอาหารกลางวันในโรงเรียนรับประทานได้ นอกจากนี้อาหารที่นำมาจำหน่ายในโรงเรียนยังขาดการควบคุมในเรื่องความสะอาดและคุณค่าทางโภชนาการ อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กซึ่งอยู่ในวัยกำลังเจริญเติบโตทั้งร่างกายและสติปัญญาเกิดโรคภัยไข้เจ็บได้ง่าย สุขภาพไม่สมบูรณ์ ขาดเรียน หรือไปโรงเรียนไม่สม่ำเสมอและไม่

เอาใจใส่ต่อการเรียน (ฉัตรพล บันธไชย และคนอื่น ๆ. 2527 : 1) ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีการสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งนอกจากช่วยแก้ปัญหาโภชนาการในเด็กวัยเรียนได้อย่างดีวิธีหนึ่งแล้ว ยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 13)

เด็กวัยเรียนจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ควรสนใจ เอาใจใส่ในด้านการส่งเสริมโภชนาการเป็นอย่างยิ่ง ทางโรงเรียนจึงต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องจัดทำอาหารกลางวันเพื่อยกระดับภาวะโภชนาการและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน การจัดอาหารกลางวันเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งและควรจัดอย่างยั่งยืนในทุกโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา เพราะเด็กในวัยประถมศึกษาเป็นวัยของการปลูกฝังลักษณะนิสัยต่าง ๆ (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. 2526 : 1) การจัดอาหารกลางวันที่มีมาตรฐานและมีบทบาทช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางกายของเด็กโดยตรงและเป็นกิจกรรมสำคัญที่สุดที่ส่งเสริมพัฒนาการทางปัญญา อารมณ์ และสังคมอย่างแท้จริง (ชวลิต รัตนกุล. ม.ป.ป. : 11) การบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนโดยโรงเรียนเป็นผู้จัดดำเนินการเองจะทำให้เด็กได้รับประทานอาหารที่ดี มีคุณค่า ถูกหลักโภชนาการ และมีราคาถูกอีกด้วย การขาดอาหารที่เหมาะสมในวัยเด็ก นอกจากจะมีผลทำให้ร่างกายและสมองของเด็กไม่เจริญเติบโตอย่างเต็มที่แล้วยังมีผลสืบเนื่องไปทำให้กลายเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถเป็นกำลังที่เป็นประโยชน์ของประเทศ รวมทั้งไม่เป็นทรัพยากรที่ดีของชาติอีกด้วย (อุดมศิลป์ ศรีสมบูรณ์. 2522 : 40)

การจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนนั้นถ้าโรงเรียนสามารถจัดดำเนินการได้เองจะมีคุณประโยชน์แก่นักเรียนเป็นอย่างมาก นอกจากจะช่วยยกระดับภาวะโภชนาการและส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนแล้ว โรงเรียนยังเป็นสถานที่ที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งมาตรฐานทางสุขภาพอันดีของประชาชนในอนาคต

ความมุ่งหมายของการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

โรงเรียนนอกจากจะเป็นสถานบริการให้ความรู้แก่เยาวชนของชาติแล้ว ยังเป็นแหล่งเลี้ยงดู อบรม เสริมสร้างบุคลิกภาพและทัศนคติต่าง ๆ อีกด้วย เด็กในวัยเรียนจะมีบุคลิกภาพดี

เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับส่วนประกอบหลาย ๆ อย่าง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า เรื่องการรับประทานอาหารของเด็กวัยนี้ก็เป็นส่วนประกอบสำคัญอีกส่วนหนึ่ง เพราะอาหารมีอิทธิพลต่อจิตใจ สุขภาพทางกาย ทางสมอง ประสิทธิภาพในการเรียน การเล่น ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงการอาหารกลางวันจึงเล็งเห็นความสำคัญของการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันเป็นอย่างมาก

ประยงค์ จินดาวงศ์ (2531 : 59) กล่าวว่า การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนก็เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าและปริมาณที่เพียงพอแก่ความต้องการของร่างกาย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวัน ตลอดจนเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการแก่ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอาหารกลางวันของนักเรียนด้วย

ทวีสิทธิ์ สิทธิกร (2531 : 216) กล่าวว่า ความมุ่งหมายในการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนมีดังนี้

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมด้านโภชนาการให้แก่นักเรียนและครูในโรงเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนและครูได้รับประทานอาหารที่สะอาดมีคุณค่า เหมาะสมกับความต้องการของร่างกาย และถูกต้องตามหลักการสุขาภิบาลอาหาร
3. เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปกครอง ซึ่งไม่ต้องเสียเวลาในตอนเช้าเพื่อจัดหาอาหารกลางวันให้แก่นักเรียน
4. เพื่อเป็นการประหยัดเศรษฐกิจของผู้ปกครองและครู และยังเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจนให้มีอาหารกลางวันรับประทานอีกด้วย
5. เพื่อเป็นตัวอย่างทางด้านโภชนาการให้แก่เด็กนักเรียนและผู้ปกครองในท้องถิ่น
6. เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของนักเรียน ซึ่งได้แก่
 - 6.1 วิชาสุขศึกษา เช่น การเรียนรู้เรื่องประโยชน์ ประเภทและการจัดหาปรุงอาหารถูกหลักโภชนาการ การฝึกปฏิบัติในการรับประทานอาหาร
 - 6.2 วิชาคหกรรม เช่น การรู้จักปรุงอาหารชนิดต่าง ๆ รู้จักการจัดโต๊ะอาหาร การตกแต่งห้องอาหารและการบริการอาหาร

6.3 วิชาการเกษตร เช่น การทำสวนครัว หรือการเลี้ยงสัตว์ของนักเรียน อาจ
จะนำผลผลิตมาประกอบเป็นอาหารกลางวันได้

6.4 วิชาสังคมศึกษา เช่น การสอนมรรยาทในการนั่งโต๊ะอาหาร มรรยาทใน
การรับประทานอาหาร การปูพื้นฐานประชาธิปไตย การเข้าแถวรับประทานอาหารตามลำดับก่อนหลัง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการโครงการอาหารกลางวัน
ตั้งแต่ระยะแรก มุ่งไปสู่ผล 2 ประการ คือ (จรัส นองมาก และคนอื่น ๆ. 2526 : 28)

1. เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันในปริมาณที่เพียงพอและมีคุณค่า
ทางโภชนาการในราคาประหยัด สำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนให้ได้รับประทานอาหารกลางวันโดย
ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

2. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ เห็นความสำคัญและสามารถนำหลักโภชนาการไปใช้
ในชีวิตประจำวัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 14) ได้กำหนดวัตถุประสงค์
ในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันไว้ดังนี้

1. เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 โดยบูรณาการ
กิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพเป็นแกนนำ

2. เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าเพียงพอแก่ความต้องการของ
ร่างกาย

3. เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนอาหารกลางวัน

4. เพื่อสร้างสุนทรีย์ที่ดีในการรับประทานอาหาร

5. เพื่อเผยแพร่โภชนาการศึกษแก่ชุมชนและนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม
โครงการอาหารกลางวัน

โรงเรียนอาจจะตั้งความมุ่งหมายของการจัดโครงการอาหารกลางวันไว้ต่างกันตามกำลัง
ความสามารถและความพร้อมของโรงเรียน แต่โดยส่วนใหญ่จะมีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้คือ (ชวลิต
พุทธวงศ์. 2527 : 53)

1. เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย อันเป็นการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน
2. เพื่อเป็นการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับโภชนาการ ในการปรุงอาหาร การเลือกซื้ออาหาร การถนอมอาหาร การจัดและตักบริการอาหาร อันจะเป็นประสบการณ์ตรงของนักเรียน ภายใต้อการดูแลของครูผู้สอนโภชนาการอย่างใกล้ชิด
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารราคาถูก ลดภาระแก่ผู้ปกครองที่จะต้องจัดอาหารกลางวันให้และลดค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครอง
4. เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจนให้มีโอกาสรับประทานอาหารกลางวัน โรงเรียนอาจให้ทำงานแลกเปลี่ยน เช่น ช่วยปรุงอาหาร ช่วยตักอาหาร หรือช่วยล้างภาชนะ เป็นต้น
5. เพื่อความสะอาดแก่โรงเรียนในการควบคุมดูแล การที่นักเรียนมารับประทานอาหารพร้อม ๆ กัน การควบคุมเรื่องคุณภาพของอาหาร ความสะอาด ตลอดจนบรรยากาศในการรับประทานอาหาร
6. เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ปกครองและชุมชน เมื่อนักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าสุขภาพของนักเรียนดีขึ้น ผู้ปกครองและชุมชนก็จะเห็นความสำคัญ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมโภชนาการอีกทางหนึ่งด้วย

การจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนนั้นก็เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับประทานอาหารครบถ้วน มีปริมาณและคุณค่าเพียงพอกับความต้องการของร่างกายและเป็นการช่วยเด็กนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนให้ได้มีอาหารกลางวันรับประทานที่โรงเรียน นอกจากนี้แล้วยังเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการรับประทานอาหารแก่เด็กอีกด้วย ซึ่งความรู้และพฤติกรรมเหล่านี้จะติดตัวเด็กไปสู่อบ้านและสู่สังคมในที่สุด

หลักการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของโครงการสุขภาพในโรงเรียนที่จะทำให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ โรงเรียน

ควรดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติจริงและให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนได้มองเห็นความสำคัญ พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจกรรมดังกล่าว

การจัดอาหารกลางวันมีหลักเกณฑ์สำคัญดังนี้ (อุดมศิลป์ ศรีสมบูรณ์. 2522 : 60; อ้างอิงมาจาก สายหยุด ชมานนท์ และคนอื่น ๆ. 2519 : 66)

1. จัดให้มีคุณค่าทางอาหารสูงและครบตามความต้องการของร่างกาย
2. จัดให้ได้จำนวนแคลอรีเท่ากับหนึ่งในสามของจำนวนแคลอรีที่ร่างกายต้องการทั้งหมดในหนึ่งวัน

3. จะต้องคำนึงถึงหลักการสุขาภิบาลอาหารให้มาก เพื่อเป็นการป้องกันโรคติดต่อ
4. ควรจัดอาหารดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นและมีตามฤดูกาลประกอบอาหาร

พจนีย์ กลิ่นเกษร (2525 : 98 - 99) กล่าวว่า หลักในการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน มีดังนี้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนมีภาวะโภชนาการที่ดี อาหารมื้อนี้ควรจะเป็นหนึ่งในสามของอาหารที่นักเรียนควรได้รับในวันหนึ่งวัน ต้องมีคุณค่าเพียงพอแก่ความต้องการของร่างกายด้วย
2. เพิ่มคุณค่าทางโภชนาการ อาหารที่จัดให้นักเรียนต้องมีสารอาหารครบถ้วนสะอาด และถูกหลักโภชนาการ
3. ช่วยประหยัดเศรษฐกิจของครอบครัว
4. ประโยชน์ทางการศึกษา นักเรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการซื้ออาหาร การปรุงอาหาร การถนอมอาหาร การบริการอาหาร ฯลฯ

ลักษณะการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนที่นิยมปฏิบัติ คือ

1. โรงเรียนจัดทำเองทั้งหมด
2. โรงเรียนจัดทำเป็นบางส่วน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนนอกเข้ามาขายร่วมด้วย
3. บุคคลภายนอกเข้ามาจำหน่าย ทางโรงเรียนเป็นเพียงผู้ควบคุม
4. นักเรียนนำอาหารมาจากบ้าน
5. โรงเรียนจัดทำอาหารเลี้ยงเป็นครั้งคราว

5.1 นักเรียนนำอาหารมาจากบ้าน โดยทางโรงเรียนทำอาหารเสริมให้

5.2 นักเรียนนำเฉพาะข้าวมารจากบ้าน โรงเรียนจัดอาหารให้

5.3 นักเรียนนำอาหารดิบมาจากบ้าน โดยทางโรงเรียนเป็นผู้จัดทำ

5.4 ขอความร่วมมือจากผู้มีจิตศรัทธาให้ช่วยบริจาค อาจจะเป็นในรูปเงินหรืออาหาร (พจนีย์ กลิ่นเกษร. 2525 : 99 - 101)

การจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน มีการจัดทำในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้
(เกรียงศักดิ์ อุทโยธธา. 2528 : 59 - 60)

1. จัดโดยไม่ต้องใช้เงิน (ไม่ว่าเงินประเภทใด) นั่นคือ โรงเรียนให้เด็กนำข้าวห่อมารับประทานร่วมกันที่โรงเรียน โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดสถานที่ จัดกลุ่มให้นักเรียนรับประทานร่วมกันที่โรงเรียน

2. จัดโดยอาศัยเงิน

การจัดประเภทนี้มีหลายรูปแบบ เช่น

2.1 เด็กนำข้าวห่อมาโรงเรียน แล้วมารับบริการอาหารที่โรงเรียนจัดให้ โดยครูเป็นผู้ควบคุมดูแล

2.2 โดยการให้บุคคลภายนอกมาจัดทำ จัดจำหน่าย โดยโรงเรียนกำหนดคุณภาพอาหารให้ถือปฏิบัติและโรงเรียนได้รับผลประโยชน์จากการจัดจำหน่ายอาหารนั้น

2.3 โรงเรียนจ้างบุคคลภายนอกมาจัดทำ มาปรุงอาหารตามที่โรงเรียนกำหนด

2.4 ครูผู้หนึ่งเป็นผู้ทำโดยตลอดและขายเอง

2.5 ครูผู้หนึ่งเป็นผู้จัดซื้อและจัดทำเองโดยตรง แต่การจัดจำหน่ายอาหารนั้นให้คณะกรรมการ ครู นักเรียนและภารโรงเข้าร่วมด้วย

โรงเรียนสามารถจัดอาหารกลางวันได้หลายรูปแบบ หรือรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งตามสภาพของท้องถิ่นและฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนนั้น ๆ ในแต่ละรูปแบบจะมีวิธีการจัดแตกต่างกัน ซึ่งสามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวันได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 45 - 47)

1. รูปแบบมีให้กิน เป็นรูปแบบของการจัดอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นกันดาร การจัดอาหารกลางวันรูปแบบนี้มุ่งให้เด็กได้มีอาหารกินเพื่อบรรเทาความหิวโหยเท่านั้น เช่น กล้วย ผีอก มัน เป็นต้น โรงเรียนสามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเตรียมแผนผลิตไว้ล่วงหน้าในแขนงวิชาการเกษตร เพื่อให้นักเรียนได้มีอาหารรับประทานตลอดปี การจัดอาหารกลางวันรูปแบบนี้ไม่มีการนำผลผลิตที่เป็นวัตถุดิบมาประกอบอาหารแต่อย่างใด

2. รูปแบบนำมาจากบ้าน รูปแบบนี้สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ในขั้นรับประทานอาหาร ขั้นการเก็บและล้าง เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับมารยาทในการรับประทานอาหาร การสุขาภิบาล นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมด้านคุณธรรม การเสียสละ ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบอีกด้วย

3. รูปแบบอาหารเสริม เพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนขาดสารอาหารและบรรเทาความหิวโหย โรงเรียนสามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบทั้ง 7 ขั้นตอน คือ ขั้นการเตรียมผลผลิต การเตรียมอาหาร การประกอบอาหาร การรับประทานอาหาร การเก็บล้าง การจัดการ และการถนอมอาหาร

4. รูปแบบเพิ่มเติม เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันที่โรงเรียนจัดอาหารเพิ่มเติมจากอาหารที่นักเรียนนำมาจากบ้าน เพื่อให้นักเรียนรับประทานอาหารที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการ และได้สารอาหารครบถ้วน รูปแบบนี้สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบทั้ง 7 ขั้นตอน

5. รูปแบบอาหารจานเดียว เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันที่โรงเรียนทั่วไปสามารถดำเนินการได้ ราคาถูก ประกอบง่าย มีคุณค่าทางอาหารครบ รูปแบบนี้สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบทั้ง 7 ขั้นตอน

6. รูปแบบอาหารชุด เป็นรูปแบบอาหารกลางวันที่มีสมบูรณ์ที่สุดทั้งปริมาณและคุณค่าทางโภชนาการ รูปแบบนี้สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบทุกขั้นตอน

การจัดอาหารกลางวันทั้ง 6 รูปแบบนี้ เน้นในเรื่องการจัดความอดอยากและหิวโหยของนักเรียนเท่านั้น ยังไม่ได้คำนึงถึงคุณค่าทางอาหารที่นักเรียนจะได้รับในแต่ละวัน ในปี พ.ศ. 2530 จัดเป็นระยะแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ตามแผนดังกล่าว

ของการพัฒนาสังคม มีการมุ่งเน้นในเรื่องของการบริโภคอาหารที่มีคุณค่าของอาหารอย่างครบถ้วน ตามหลักโภชนาการ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดรูปแบบการจัดอาหารกลางวัน เพื่อสนองนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) ซึ่งคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดรูปแบบไว้ 4 รูปแบบ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 24 - 27)

1. รูปแบบเพิ่มเติม เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันให้นักเรียนนำอาหารมาจากบ้าน แล้วทางโรงเรียนจัดทำอาหารคาวหรืออาหารหวานเพิ่มเติมให้ทุกวัน เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการและได้รับสารอาหารครบถ้วน
2. รูปแบบอาหารจานเดียว เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันที่โรงเรียนทั่วไปดำเนินการได้เนื่องจากราคาถูก ประกอบง่าย และมีคุณค่าทางอาหารครบถ้วน
3. รูปแบบอาหารชุด เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันที่ดีที่สุด ทั้งปริมาณและคุณค่าทางโภชนาการ
4. รูปแบบประสม เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนที่มีตั้งแต่ 1 รูปแบบขึ้นไป ซึ่งจากทั้งสามรูปแบบดังกล่าวข้างต้นนั้น ถ้าโรงเรียนนำมาใช้โดยจัดสลับวันกันเราเรียกการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนแบบนี้ว่ารูปแบบประสม

ในการจัดการอาหารกลางวันในโรงเรียน นอกจากมุ่งให้เกิดนักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันเพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพแล้ว จะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์และแนวทางต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดผลดีแก่เด็กสืบไป รวมถึงทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นและความเชื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้การบริโภคไม่ถูกต้อง

การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

โครงการอาหารกลางวันเป็นงานกิจการนักเรียนงานหนึ่งที่โรงเรียนประถมศึกษาหลาย ๆ โรงเรียนพยายามจัดทำในหลายรูปแบบ หลายวิธีการ รวมทั้งการบริหารโครงการต่าง ๆ กัน (เกรียงศักดิ์ อุทโยธธา. 2528 : 59) การที่โรงเรียนจะจัดโครงการอาหารกลางวันได้

เพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับสภาพ ความพร้อม ทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่ ตลอดจนสภาพภูมิศาสตร์ที่โรงเรียนตั้งอยู่ (ชวลิต พุททวงศ์. 2527 : 52) ในการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน ไม่เพียงแต่จะทำให้เด็กได้รับประทานอาหารที่เพียงพอทั้งปริมาณและคุณค่าเท่านั้น การจัดจะต้องคำนึงแนวทางต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดผลดีแก่เด็กในทุกด้าน

โรงเรียนที่จะดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ควรจะดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 15 - 18)

1. ศึกษาและสำรวจข้อมูล

เป็นขั้นตอนเบื้องต้นของการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งโรงเรียนต้องเตรียมข้อมูลให้พร้อม เพื่อช่วยในการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับข้อมูลที่โรงเรียนต้องศึกษาสำรวจมีดังนี้

1.1 บุคลากรที่จะให้ความช่วยเหลือโครงการอาหารกลางวัน ได้แก่ ครู ภารโรง นักเรียน ผู้ปกครอง กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มหนุ่มสาว กลุ่มยุวเกษตรกร พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นต้น

1.2 งบประมาณในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนต้องคำนวณงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

1.3 วัสดุอุปกรณ์การครัว การเกษตร และเครื่องมือที่จำเป็นต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนต้องสำรวจวัสดุเหล่านี้ที่โรงเรียนมีอยู่แล้วและส่วนที่ต้องการซื้อเพิ่มเพื่อใช้เตรียมผลผลิตการประกอบและการปรุงอาหาร

1.4 สถานที่ที่จะประกอบอาหาร ที่สำหรับนั่งรับประทานอาหารร่วมกัน ตลอดจนบริเวณที่จะทำการเกษตรเพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน

1.5 จำนวนนักเรียนที่รับประทานอาหาร จำแนกเป็นนักเรียนที่นำอาหารมาจากบ้าน ซื้อจากบริการของโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่ขาดแคลนควรได้รับความช่วยเหลือ

1.6 แหล่งผลิตและสถานที่ที่จะซื้อวัตถุดิบมาประกอบอาหาร

2. แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวัน

เมื่อโรงเรียนดำเนินการศึกษาและสำรวจข้อมูลเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้การจัดทำอาหารกลางวันได้ผลตามความมุ่งหมาย โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันขึ้น เพื่อปฏิบัติตามนโยบาย จุดมุ่งหมาย ควบคุมดูแล ให้อำนาจและสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพ

เฉลิมศักดิ์ สุภาพล (2513 : 15) กล่าวว่า ความรับผิดชอบในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนส่วนใหญ่จะอยู่กับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือหัวหน้าสถาบันต่าง ๆ วิธีที่ดีที่สุดสำหรับครูใหญ่ก็คือการจัดตั้งคณะกรรมการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนขึ้น

คณะกรรมการอาหารกลางวันควรประกอบด้วย (สุชาติ โสมประยูร. 2525 : 92 - 94)

1. ประธานกรรมการ อาจได้แก่ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือครูคนหนึ่งคนใดที่มีความสนใจ และมีความสามารถทางด้านโภชนาการ
2. กรรมการที่ปรึกษา อาจได้แก่ผู้ปกครองหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านโภชนาการ แพทย์ พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่อนามัย
3. กรรมการดำเนินงาน อาจได้แก่ครูที่สอนโภชนาการ ครูสุขศึกษา ครูพลศึกษาหรือครูอื่น ๆ ที่มีความสนใจ และมีความถนัดทางด้านโภชนาการรวมทั้งผู้แทนและหัวหน้านักเรียนด้วย

J.A.O.' Hara-May (1968 : 109) กล่าวว่า คณะกรรมการจัดเลี้ยงอาหารในโรงเรียน ประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

1. บิดามารดาของนักเรียน
2. ครูใหญ่
3. ครูในโรงเรียนที่คัดเลือกแล้ว

หน้าที่สำคัญของผู้จัดอาหารกลางวันมีอยู่สองประการ คือ ประการแรกเพื่อปรับปรุงภาวะโภชนาการของนักเรียนที่บริโภคอาหาร และประการที่สองเพื่อให้โภชนาการศึกษากับเด็ก ถ้าจัดบริการอาหารแล้วไม่บรรลุเป้าหมายสำคัญทั้งสองประการนี้ ก็จะเป็นการปฏิบัติที่ผิดความมุ่งหมายของการจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียน (อมรรัตน์ เจริญชัย. 2520 : 34)

3. ประชุมคณะกรรมการและจัดทำโครงการ

เมื่อโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันแล้ว ประธานควรรัดประชุมกรรมการ โดยเฉพาะในเรื่องสำคัญ ซึ่งควรจะให้ประชุมร่วมกันพิจารณาและรับทราบ ดังนี้

3.1 ชี้แจงนโยบายและจุดมุ่งหมายของโครงการอาหารกลางวัน

3.2 เสนอรูปแบบและวิธีการที่โรงเรียนสามารถจัดได้โดยการจัดทำกำหนดการสอน และแผนการสอนย่อย บูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงและสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

3.3 ชี้แจงการควบคุมเกี่ยวกับการเงิน

3.4 กำหนดแนวทางในการประเมินผล

3.5 เรื่องอื่น ๆ ที่เป็นประเด็นปัญหาเฉพาะแต่ละท้องถิ่น

4. ประชุมผู้ปกครอง ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง

เป็นการชี้แจงให้ทุกฝ่ายได้เห็นความสำคัญของการจัดโครงการอาหารกลางวัน จุดมุ่งหมาย และขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลอาชีพต่าง ๆ สนับสนุนด้านทุน วัสดุการครัว วัสดุ การเกษตร วัตถุดิบ และแรงงานในการประกอบอาหารกลางวัน เพื่อให้โครงการอาหารกลางวัน ดำเนินไปด้วยความราบรื่น บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

5. การดำเนินงานตามโครงการ

การดำเนินงานตามโครงการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนต้องคำนึงถึง ขั้นตอนของกิจกรรมตามลำดับ คือ การเตรียมผลผลิต การเตรียมอาหาร การเก็บล้าง การจัดการ และการถนอมอาหาร โดยศึกษาสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นและแผนการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐาน อาชีพ (แขนงงานบ้านและงานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อการ บูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวัน

6. การประเมินผลโครงการ

การประเมินผลโครงการ โรงเรียนควรประเมินผลดังนี้

6.1 โรงเรียนสามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวัน ได้หรือไม่ มีปัญหาอย่างไร

6.2 นักเรียนขาดแคลนได้รับประทานอาหารกลางวันครบทุกคนหรือไม่

6.3 การเจริญเติบโตของนักเรียน มีพัฒนาการดีขึ้นหรือไม่

6.4 นักเรียนมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหารหรือไม่

✧ เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงาน ควรมีการติดตามผลและประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ๆ ซึ่งจะช่วยให้ปรับปรุงกิจการให้ถูกต้องและมีความก้าวหน้า การประเมินผลอาจใช้วิธี (สุชาติ โสภประยูร. 2525 : 128)

1. สังเกต โดยการสังเกตความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนที่มีต่อโครงการอาหารกลางวัน
2. จัดตั้งรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน โดยให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นโดยเสรี
3. จัดการประชุมคณะกรรมการ ควรมีการจัดประชุมคณะกรรมการเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของกรรมการแต่ละคนเกี่ยวกับการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนและค้นหาวิธีดำเนินงานให้ได้ผลดี

ประยงค์ จินดาวงศ์ (2531 : 107) กล่าวว่า การประเมินผลการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนทำได้ 2 วิธี ดังนี้

1. การประเมินผลการทำงานตามโครงการ ต้องยึดหลักการสำคัญดังนี้

- 1.1 ปฏิทินปฏิบัติงาน
- 1.2 ความร่วมมือของบุคลากร
- 1.3 การบริหารงบประมาณ
- 1.4 ความคล่องตัวของการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

วิธีการประเมินผลอาจทำได้โดยการสัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถาม สังเกต แล้วนำผลการทำงานที่ผ่านมาแล้ววิเคราะห์และแปลผล

2. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ควรมีหลักการดังต่อไปนี้

2.1 วัดประสงคํสำคัญของโครงการ

2.2 การเปรียบเทียบในด้านพฤติกรรมการบริโภคของนักเรียน

2.3 การเปลี่ยนแปลงในด้านภาวะโภชนาการ เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง และความสมบูรณ์ของร่างกาย

2.4 การนำผลการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงมาวิเคราะห์ และแปลผล

ควรมีผลการประเมินทั้ง 2 ข้อมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูลเมื่อเริ่มต้นโครงการ และปรับปรุงงานจัดอาหารกลางวันให้ดีขึ้น

โครงการอาหารกลางวันกับการให้โภชนาการศึกษา

โภชนาการศึกษาเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหาร การเลือกซื้อและการเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการ การประกอบอาหาร การถนอมอาหาร ตลอดจนบรรยายในการรับประทานอาหารและการสร้างสุขนิสัยที่ดีแก่เด็กนักเรียนเพื่อสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันและเผยแพร่แก่ครอบครัวและชุมชนต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 58) การแก้ไขปัญหาด้านโภชนาการนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงการป้องกันมากกว่าการแก้ไขที่ปลายเหตุ ทั้งนี้เพราะลงทุนน้อยกว่าแต่ให้ผลมากกว่า ดังนั้นโภชนาการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาในระดับประถมศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การให้ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการนั้น โรงเรียนสามารถให้ความรู้และประสบการณ์ได้ทั้งนักเรียนและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 59)

1. นักเรียน

โรงเรียนควรให้ความรู้เรื่องอาหารและโภชนาการที่ถูกหลักโภชนาการแก่นักเรียนเพื่อจะสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่แก่ชุมชนและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสามารถทำได้ดังนี้คือ

1.1 ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับเรื่องโภชนาการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนอาหารกลางวันในโรงเรียนให้บูรณาการกับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 โดยใช้สื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่น และให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงมากที่สุด

1.2 การจัดกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีความรู้เรื่อง โภชนาการที่ถูกต้อง

วิณะ วีระไพยะ (2520 : 97 - 98) กล่าวว่า ก่อนที่จะให้โภชนาการศึกษากับเด็ก จะต้องคำนึงถึงข้อต่าง ๆ เหล่านี้

1. ต้องมีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่เชื่อถือได้และทันสมัยที่สุดเป็นหลัก
2. ต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงภาวะการกินอยู่ ขนบธรรมเนียมและข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ เท่าที่จะหาได้เกี่ยวกับชุมชนนั้น ๆ

3. ต้องมีวิธีการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจ เวลาและความสามารถในการเรียน

ค้วน ขาวหนู (2524 : 359) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์การให้โภชนาการศึกษานักเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความเจริญเติบโต และมีสุขภาพดี
2. เพื่อฝึกให้บริโภคอาหารที่ดีและถูกต้อง
3. เพื่อพัฒนาทักษะที่มีต่ออาหารในการที่จะทำให้อาหารดี และรู้สึกเอร็ดอร่อยในรสอาหารที่ปรุงอย่างดี มีอาหารครบถ้วน

4. เพื่อสอนนักเรียนถึงหลักของโภชนาการที่ดี ความสำคัญและการประยุกต์หลัก โภชนาการเหล่านี้ในชีวิตประจำวัน

5. เพื่อช่วยให้นักเรียนขนบวาทความชำนาญในการผลิต การเก็บสะสมอาหาร การคัดเลือก การถนอมอาหาร และการเตรียมอาหาร ซึ่งจะช่วยให้ได้รับอาหารการกินที่ดี

ซึ่งในเรื่องนี้ วิณะ วีระไพยะ (2520 : 99) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการให้ โภชนาการศึกษานักเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อให้รู้ถึงความสำคัญของโภชนาการที่มีต่อสุขภาพร่างกาย ภาวะจิตใจ บุคลิกภาพ และประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล
2. เพื่อให้รู้จักเลือกกินอาหารที่มีประโยชน์หลาย ๆ อย่าง
3. รู้จักคิด จัด และประกอบอาหารที่มีคุณค่า
4. รู้จักใช้อาหารที่มีในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์
5. รู้จักใช้เหตุผลพิจารณาประกอบกับความเชื่อต่าง ๆ ในเรื่องอาหาร
6. รู้จักประเมินเกี่ยวกับภาวะโภชนาการของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ
2. ชุมชน

การให้ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการแก่ชุมชนทำได้ 2 ทางคือ ทั้งทางตรง และทางอ้อม การให้ความรู้ทางอ้อมทำได้โดยการให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน แล้วนักเรียนนำไปปฏิบัติจริงที่บ้านและเผยแพร่ให้กับชุมชน ส่วนการให้ความรู้เรื่องอาหารและโภชนาการแก่ชุมชนในทางตรงอาจทำได้หลายวิธี เช่น การแนะนำ การสาธิตการประกอบอาหาร การจัด สัปดาห์อาหาร สนับสนุนให้มีการจัดอาหารเสริมสำหรับเด็กในชุมชน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการวางแผนการศึกษาด้านโภชนาการ จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพพื้นฐานของเด็ก การจัดหลักสูตรและวิธีการสอนเพื่อเอื้ออำนวยให้ประสิทธิภาพของการเรียนรู้เป็นไปอย่างสูง และจากจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนนั้น มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์และให้คุณค่าเสริมสุขภาพร่างกายและภาวะจิตใจ ไม่ใช่สอนเพียงเพื่อให้ได้รับแต่ความรู้ไปเท่านั้น โภชนาการในโรงเรียนจะต้องมีพื้นฐานอยู่บนความต้องการของทางบ้านและความต้องการของชุมชน ก่อนอื่นต้องมีการปฏิบัติให้ได้จริง ๆ โดยการกระทำ การเรียนการสอนต้องเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก ต้องมีความมุ่งหมายที่จะช่วยให้เด็กมีสุขนิสัยและทัศนคติอันถูกต้อง โดยโรงเรียนจัดประสบการณ์ประจำวัน ช่วยให้มีการประสานกันเป็นอย่างดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพอนามัยและช่วยกันแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ อย่างจริงจัง ช่วยให้ผู้รู้จักใช้แหล่งวิชาในโรงเรียนและชุมชนให้เป็นประโยชน์เต็มที่ ในการที่จะผดุงสุขนิสัยและทัศนคติต่อสุขภาพ

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนในการจัดโครงการอาหารกลางวัน

โรงเรียนเป็นหน่วยที่สำคัญหน่วยหนึ่งของชุมชน มีหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมและเตรียมสมาชิกของสังคมให้เป็นบุคคลที่สังคมยอมรับ ดังนั้นการศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มต้นด้วยสภาพความเป็นจริงของสังคม เนื้อหาวิชาก็ต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคมนั้น ๆ (สมพงษ์ หัตถบุย. 2527 : 20) นักเรียนประถมศึกษาเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่บ้าน ในชุมชน ตลอดจนที่โรงเรียน หากครูและผู้ปกครองต่างปลูกฝังให้เด็กปฏิบัติตามหลักอนามัยซึ่งขัดแย้งกัน เด็กก็จะไม่ทราบว่าควรจะทำอย่างไร (ทิพา จันทราคม. 2525 : 62) ดังนั้นบ้านและชุมชนจึงมีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน และมีส่วนสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ในอันที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และเป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

ถึงแม้การเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนนั้น เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด แต่ตัวหลักสูตรนั้นก็ได้อาจมาจากการประมวลความคาดหวังของชุมชนนั่นเอง โรงเรียนจึงไม่ควรละเลยที่จะเอาใจใส่ต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตน โรงเรียนมีสิทธิ์ที่จะปรับปรุงแต่งหรือปรับปรุงให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและความต้องการเฉพาะเรื่องเฉพาะอย่างในสังคมที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่ (ชัยรัตน์ พุทธชาลี. 2528 : 19) ความสัมพันธ์โดยสังวรมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนับว่าเป็นการสร้างภาพพจน์ให้เกิดขึ้นต่อประชาชนทั่วไป ต่อชุมชน และสังคม ผู้ปกครองนักเรียนก็มีส่วนสำคัญที่จะก่อให้เกิดประชาตคติที่สำคัญต่อการบริหารงานของโรงเรียน (ณรงค์ อีรวาทะ. 2527 : 23) การที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนด้วยดีนั้น สิ่งสำคัญขึ้นอยู่กับศรัทธาของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน ศรัทธาดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อโรงเรียนจัดการศึกษาได้ผล กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นมีส่วนส่งผลให้ผู้ปกครองภาคภูมิใจในโรงเรียนที่บุตรหลานของตนเล่าเรียนอยู่และโรงเรียนต้องการมีประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้ผู้ปกครองทราบเสมอด้วย (บุญเหลือ พูลทอง. 2529 : 3) ดังนั้นทางโรงเรียนและผู้ปกครองจึงควรมีหลักเกณฑ์และจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกันอันที่จะส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป ซึ่งได้แก่ (การดำเนินงานนิชานการในงานสาธารณสุขมูลฐาน. 2528 : 44)

1. มีความประพฤติดี
2. มีความตั้งใจเรียนและผลการเรียนดี
3. มีร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรค

ความรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กนั้น ควรจะเป็นหน้าที่และรับผิดชอบร่วมกันระหว่าง โรงเรียนและผู้ปกครอง โดยเฉพาะเด็กในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่จำเป็นต้องได้รับการวางรากฐานการพัฒนาเพื่อให้เจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ตลอดจนได้รับการปลูกฝังทางด้านสุนทรีย์ เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่สังคมปรารถนา (สุรีย์พร ณะแก. 2528 : 2) และโรงเรียนประถมศึกษาก็เป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด โรงเรียนจึงควรมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาโภชนาการโดยการให้โภชนาการการศึกษาและจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 21) โครงการอาหารกลางวันโรงเรียนจะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุเป้าหมาย จะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน ดังนั้นโรงเรียนควรจะประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีความเข้าใจ และมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ ซึ่งจะทำให้ได้รับความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนในการจัดโครงการอาหารกลางวันให้ประสบผลสำเร็จได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 19)

การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดโครงการอาหารกลางวัน มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 45)

1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนและ กิจกรรมที่สนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน
2. เพื่อให้ชุมชนได้ทราบถึงปัญหาและร่วมมือแก้ปัญหานั้น ๆ
3. เพื่อให้มีความรู้ในด้านอาหาร โภชนาการ สุขาภิบาล และการส่งเสริมสุนทรีย์ที่ดี
4. เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักในการเป็นเจ้าของโครงการนี้ ซึ่งจะกระตุ้นให้ชุมชน เกิดความรับผิดชอบ พยายามหาทางส่งเสริมและสนับสนุนโครงการให้บรรลุผลสำเร็จ
5. เพื่อเป็นการเพิ่มความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนและโรงเรียน

ประเภทของกลุ่มบุคคลที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดโครงการอาหารกลางวันดังนี้
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 46 - 48)

1. ผู้ปกครองนักเรียน
2. เจ้าหน้าที่ทางราชการต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่เกษตร
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่อำเภอ จังหวัด ฯลฯ
3. กลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กรรมการศึกษา สมาคมผู้ปกครอง กลุ่มเยาวชน
กลุ่มหนุ่มสาว กลุ่มอาสาสมัครพัฒนาสาธารณสุขหมู่บ้าน ชมรมต่าง ๆ บริษัท ห้างร้าน เอกชน ฯลฯ

วิธีการดำเนินการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดโครงการอาหารกลางวันสามารถ
ดำเนินการได้ 2 ทางคือ

1. การนำโรงเรียนไปสู่ชุมชน
2. การนำชุมชนมาสู่โรงเรียน

การนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชน ทำได้ดังนี้

- 1) การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การแจ้งข่าวของโครงการในด้านจุดมุ่งหมาย
วิธีดำเนินการ และประโยชน์ที่จะได้รับ

- 2) การให้ความร่วมมือกับชุมชน โดยทั่วไปชุมชนจะมีกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอทั้ง
ในด้านลักษณะส่วนตัวและส่วนรวม ในฐานะที่โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจึงควรมิบทบาทเข้า
ร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นด้วยตามโอกาสอันควร ทั้งนี้เพื่อแสดงความสนใจและสร้างความ
ศรัทธาให้กับชุมชน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมและโรงเรียนควรเข้าไปร่วมมิบทบาทด้วยนั้น
ได้แก่ กิจกรรมประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมพัฒนาชุมชน

การนำชุมชนมาสู่โรงเรียน

วิธีการที่โรงเรียนจะนำชุมชนเข้ามาร่วมดำเนินงานต่าง ๆ ในโรงเรียนมีดังนี้

- 1) กิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยใช้ชุมชนมีส่วนร่วม โรงเรียนควรจัดกิจกรรม
ต่าง ๆ ในโรงเรียนและเชิญผู้ปกครองเข้าชมหรือแต่งตั้งเป็นกรรมการดำเนินงานเพื่อให้ชุมชน
เป็นเจ้าของโครงการร่วมกับทางโรงเรียน เมื่อเกิดปัญหาในการดำเนินงานจะได้ร่วมกันแก้ไข

2) อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่เข้ามาทำกิจกรรมและใช้บริการต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ให้ใช้สถานที่ในโรงเรียนจัดกีฬา หรือให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

3) ให้การส่งเสริมและสนับสนุนผลผลิตของชุมชน เช่น นำผลผลิตการเกษตรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ในโครงการอาหารกลางวัน เผยแพร่ผลงานของท้องถิ่นโดยการโฆษณาช่วยจำหน่าย เป็นต้น

4) ให้ทรัพยากรในชุมชนเป็นแหล่งวิทยาการของโรงเรียนให้มากที่สุดในการจัดกิจกรรม ขณะเดียวกันก็ให้ชุมชนนั้นร่วมเป็นวิทยากรด้วย

ผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียนจำเป็นต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนด้วยการดำเนินการอาหารกลางวันในโรงเรียน วิธีที่จะทำให้ผู้ปกครองและโรงเรียนร่วมมือกันโดยใกล้ชิดได้นั้น ควรดำเนินการในรูปของสมาคมผู้ปกครองและครู (Parent - Teacher - Association) (ชด โกรดิสฐ์. 2518 : 10)

วัตถุประสงค์ของสมาคมผู้ปกครองและครูมีสาระสำคัญอยู่ 3 ประการคือ (เชื้อ สาริมาน. 2524 : 21)

1. เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองและครูในการให้การศึกษากับนักเรียน
2. เพื่อให้มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกันอันที่จะช่วยกันอบรมสั่งสอนพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ ไปสู่วัตถุประสงค์ตามแผนการศึกษาของชาติและนโยบายของรัฐบาล
3. ส่งเสริมความรู้ของผู้ปกครองและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครองในการศึกษาอบรมสั่งสอนนักเรียน

การกำหนดวัตถุประสงค์ของสมาคมควรคำนึงถึงสภาพและสถานการณ์ของโรงเรียนแต่ละแห่ง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและท้องถิ่น และวัตถุประสงค์สำคัญของสมาคมนี้ควรมุ่งถึงสวัสดิการสำหรับนักเรียนเป็นหลักใหญ่ (ประไพรัตน์ โฆรารณ. 2515 : 46) สมาคมผู้ปกครองและครูควรมีบทบาทและดำเนินตามแผนและภารกิจที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั่วไปของการให้สวัสดิการแก่นักเรียน (ชด โกรดิสฐ์. 2518 : 16) และการบริการอาหารกลางวันของโรงเรียนก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีถึงสวัสดิการของนักเรียน ในอันที่จะช่วยส่งเสริมให้

นักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงและมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็ก นอกจากเด็กจะได้รับการแก้ไข ปัญหาโภชนาการและการส่งเสริมสุขภาพแล้ว ยังเป็นการให้ความรู้ที่ถูกต้องในด้านโภชนาการ และสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหารอีกด้วย ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนใน รูปของสมาคมผู้ปกครองและครูนี้จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง การประสานสัมพันธ์อันดี ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานโครงการอาหาร กลางวันไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว การจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนมีคุณประโยชน์อย่างยิ่ง แก่นักเรียน นอกจากจะช่วยให้นักเรียนได้รับประทานอาหารดี ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และช่วยปรับปรุงภาวะโภชนาการของครอบครัวของนักเรียนแล้ว ยังเป็น การสร้างสุขนิสัยและเสริมสร้างลักษณะนิสัยอันดีอื่น ๆ ให้เกิดขึ้นแก่เด็กอีกด้วย แต่สิ่งเหล่านี้จะ ไม่ประสบผลสำเร็จ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากบ้านและชุมชน ทั้งนี้เพราะเด็กมีเวลาอยู่กับบ้าน และชุมชนมากกว่าโรงเรียน สิ่งที่ได้พบเห็นและเกิดการเรียนรู้ มีชีวิตได้มาจากครู ได้จาก โรงเรียนทั้งหมด แต่เด็กจะได้รับจากทางบ้านและชุมชนเป็นอย่างมาก ดังนั้นในการจัดโครงการ อาหารกลางวันในโรงเรียนจึงต้องศึกษาความต้องการและปัญหาพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของชุมชนที่ โรงเรียนตั้งอยู่เสียก่อน เพื่อให้การจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนเป็นไป อย่างสอดคล้อง เหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของชุมชนต่อไป

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง

กัลยา นาคเพ็ชร (2521 : 115 - 118) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อโภชนาการ ของเด็กก่อนวัยเรียน ตำบลลำพูล อำเภอนิคมไทย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ระดับ การศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกันมีผลทำให้เจตคติของมารดาต่อประเพณีและความเชื่อในการบริโภค แตกต่างกัน นิสัยในการบริโภคของเด็กกับนิสัยการบริโภคของมารดามีความเกี่ยวข้องกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ อาหารที่เด็กบริโภค นิสัยในการบริโภคและภาวะโภชนาการของเด็กมีความเกี่ยวข้องกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและระดับอายุของเด็กมีผลทำให้ปริมาณ อาหารที่เด็กบริโภคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วรนุช จิตธรรมสถาพร (2519 : 72 - 73) ได้ศึกษานูถหลังทางครอบครัวของเด็กที่ขาดอาหารในแหล่งเสื่อมโทรมหลังตลาดเปรมประชา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่ามารดาที่ได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษา 4 จะมีบุตรขาดอาหารในระดับสูง คือ ร้อยละ 92.2 รองลงมาคือมารดาที่ไม่ได้รับการศึกษามีบุตรขาดอาหารร้อยละ 77.8 และมารดาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 1 - 5 มีบุตรขาดอาหารร้อยละ 45.3 จึงสรุปได้ว่า มารดาที่มีการศึกษาสูงกว่ามีแนวโน้มที่บุตรจะขาดอาหารน้อยกว่ามารดาที่มีการศึกษาน้อย ครอบครัวที่มีการศึกษาต่างกันมีผลต่อการเลี้ยงดูบุตรในระดับที่ต่างกัน ทั้งนี้เพราะบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงย่อมมีโอกาสที่จะได้รับรู้สิ่งใหม่ ๆ และมีเหตุจูงใจที่จะเลี้ยงดูบุตรของตนได้ดีกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาน้อยกว่า

สายใจ คัมภีรณ (2515 : 118 - 123) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติทางด้านอนามัยของชาวชนบทในประเทศไทย ผลการวิจัยปรากฏว่า ชาวชนบทมีการปฏิบัติทางด้านอนามัยโดยทั่ว ๆ ไปไม่ถูกสุขลักษณะเท่าที่ควร เช่น ด้านการสุขาภิบาล สิ่งแวดล้อม ชาวชนบทส่วนใหญ่ไม่มีส้วมใช้ ดื่มน้ำไม่สะอาด ไม่ใช้แปรงสีฟัน ไม่สวมรองเท้า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติด้านอนามัย ได้แก่ การศึกษาและอาชีพ พบว่า ครอบครัวที่หัวหน้ามีการศึกษาและประกอบอาชีพรับราชการมีการปฏิบัติดีกว่าครอบครัวที่หัวหน้าไม่มีการศึกษาและประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีการปฏิบัติดีกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี

ภุชงค์ กุณฑบุตร (2524 : 150 - 157) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติด้านอนามัยของประชาชนในเขตหมู่บ้านประมง โดยชักกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวของชาวประมงในจังหวัดระนอง เพชรบุรีและพังงา จำนวน 538 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติทางด้านสุขภาพอนามัย คือ หัวหน้าครอบครัวที่มีรายได้สูงและมีระดับการศึกษาสูง มีการปฏิบัติที่ดีกว่าผู้มีรายได้ต่ำและมีระดับการศึกษาน้อย

สวณิต อ่องรุ่งเรือง และสุภา จันทรพิทักษ์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติทางด้านโภชนาการของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนชนบท จังหวัดยะลา โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 โรงเรียน แบบสอบถามที่ให้กับกลุ่มตัวอย่างมีหัวข้อต่าง ๆ เกี่ยวกับความสำคัญของอาหารต่อสุขภาพ คุณค่าทางโภชนาการของอาหาร ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคขาดอาหาร การปรุงอาหาร การให้โภชนาการศึกษานในโรงเรียน พร้อมกันนี้ได้ศึกษาถึงปัจจัย

ที่อาจมีผลต่อความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติทางด้านโภชนาการของครู ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการสอน การผ่านการฝึกอบรม การมีโครงการอาหารกลางวัน ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 78.97 85.29 และ 68.67 ตามลำดับ และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนดังกล่าวกับปัจจัยที่อาจมีผลกระทบอื่น ๆ นอกจากอายุ

บุญเย็น ประกอบแสง (2528 : 93 - 94) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองตาม การรับรู้ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิง มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าแยกพิจารณาออกเป็นแต่ละด้านแล้วปรากฏว่าผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาท ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายแตกต่างกัน ซึ่งผู้ปกครองเพศ หญิงมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้ปกครองเพศชาย และผู้ปกครองที่มีช่วงอายุต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริม พัฒนาการด้านร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประสพ ยุทธเมธางกูร (2530 : 49 - 54) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการ ปลุกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 450 คน พบว่า การปลุกฝังพฤติกรรมสุขภาพที่ผู้ปกครองให้แก่นักเรียนอยู่ในระดับปานกลางและพบว่าระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนบุตร แตกต่างกับมีบทบาทในการปลุกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่นักเรียน แตกต่างกัน ยกเว้นผู้ปกครองที่มีระดับอายุแตกต่างกัน มีการปลุกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่เด็ก ไม่แตกต่างกัน

ฉวีวรรณ กิรติกร และคนอื่น ๆ (2527 : 53 - 87) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา ภาวะโภชนาการ ความรู้ ค่านิยมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยสุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่ได้รับทุนอุดหนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทั้งสิ้น 16 โรงเรียนในอำเภอแม่ริม จังหวัด เชียงใหม่ ใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเกตการณ์จากผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติการ นักเรียน และ ผู้ปกครองนักเรียน รวม 169 คน ผลการวิจัยพบว่าปัญหาในการจัดดำเนินงานด้านงบประมาณต้อง

การเงินเพิ่ม การดำเนินงานขาดทุน ราคาอาหารในตลาดไม่คงที่ ด้านบุคลากร ครูมีชั่วโมงสอนไม่เต็มที่ ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของโครงการ ขาดครูที่มีทักษะและประสบการณ์ทางโภชนาการ นักเรียนมีนิสัยการกินไม่ดี ผู้ปกครองและชุมชนขาดความรู้ ยากจน ไม่มีเงินให้ลูกหลานมาซื้ออาหารของโรงเรียน ด้านสถานที่ ขาดสถานที่ประกอบอาหารและรับประทานอาหาร ความรู้และค่านิยมของผู้บริหาร ครูปฏิบัติการ นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริการโครงการอาหารกลางวันอยู่ในเกณฑ์ดี

สุตใจ จรุงจิตต์ (2519 : 45 - 46) ได้ศึกษาอุปสรรคที่โรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ไม่สามารถจัดบริการอาหารกลางวันสมบูรณ์แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนและครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางเขน จำนวน 579 คน ผลการวิจัยพบว่า อุปสรรคของโรงเรียนในการจัดบริการอาหารกลางวัน ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ขาดความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนขาดเงินทุนในการดำเนินงาน ขาดความร่วมมือจากชุมชน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยในการจัดบริการอาหารกลางวันให้นักเรียน

เพ็ญศรี ลักษณะงาม (2527 : 130) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 9 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เข้าโครงการอาหารกลางวัน จำนวน 249 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กอยู่ห่างจากตลาดมากกว่า 2 กิโลเมตร โรงเรียนส่วนใหญ่นำผลผลิตทางการเกษตรมาใช้ในการประกอบอาหารกลางวันแต่ไม่เพียงพอ น้ำที่ใช้เพื่อการเกษตรกรรมไม่เพียงพอ ส่วนรูปแบบของการจัดอาหารกลางวันส่วนใหญ่จัดอาหารจานเดียว ในโรงเรียนขนาดเล็กจัดทำอาหารกลางวันโดยครูและนักเรียนจัดเป็นเวรสูงถึงร้อยละ 95.24 ความร่วมมือของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง คือร้อยละ 48.08 นอกจากนั้นปัญหาในการดำเนินงานเรียงตามลำดับดังนี้ ความล่าช้าของงบประมาณ ครูขาดความรู้และประสบการณ์ บุคลากรน้อยไม่เพียงพอ สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ จำนวนเด็กยากจนที่ต้องช่วยเหลือมาก

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

เลวิน (บุญเลิศ เสนิงส์ ณ อยุธยา 2527 : 47 - 48; อ้างอิงมาจาก Lewin. 1943 : 35) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับการเปลี่ยนนิสัยการรับประทานอาหารของเด็กซึ่งมีรายงานว่า นอกจากนิสัยการรับประทานอาหารของพ่อแม่จะมีอิทธิพลต่อลูกแล้ว พฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีต่ออาหารนั้นก็เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับเด็ก การเปลี่ยนนิสัยในการรับประทานอาหารของเด็กนั้นจะได้ผลหรือไม่อยู่ที่ความร่วมมือของพ่อแม่ด้วย แม่เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งของครอบครัว ในการปลูกฝังนิสัยการรับประทานอาหารของเด็ก เพราะเป็นผู้ควบคุม จ่าย และการทำอาหารของครอบครัว

จาลโซ, เบิร์น และริเวอร์ (วิชิต ธาตุเพชร. 2524 : 23; อ้างอิงมาจาก Jalso, Burn and River. 1963 : 18) ได้ศึกษาถึงทัศนคติ และการปฏิบัติทางด้านโภชนาการของกลุ่มตัวอย่างในรัฐนิวยอร์ก ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านอายุ รายได้ ระดับการศึกษา เพศ ผลการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างสูงระหว่างทัศนคติกับการปฏิบัติทางโภชนาการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทัศนคติทำให้เกิดการปฏิบัติ และพบว่าการศึกษาที่มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับการปฏิบัติและทัศนคติชี้ให้เห็นว่าถ้าการศึกษาสูงขึ้นจะมีผลทำให้เกิดทัศนคติและการปฏิบัติมีเหตุผลขึ้นด้วย

คานคิล (ทัศนีย์ เมธาศุภต์. 2527 : 19; อ้างอิงมาจาก Kandil. 1972 : 5) ได้ทำการศึกษาเรื่ององค์ประกอบบางประการซึ่งมีส่วนช่วยทำให้แม่บ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับแบบแผน และลักษณะนิสัยในการบริโภค ตลอดจนทัศนคติต่าง ๆ ที่มีต่ออาหาร เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับโภชนาการของแม่บ้านและเพื่อศึกษาแบบแผนลักษณะนิสัยในการบริโภค ตลอดจนเพื่อที่จะวัดทัศนคติที่มีต่ออาหาร กลุ่มตัวอย่างคือแม่บ้านจากรายชื่อนักศึกษาอเมริกัน รัฐหลุยเซียนา จำนวน 100 คน การสัมภาษณ์จะถามเกี่ยวกับอาหารที่รับประทานใน 24 ชั่วโมง เพื่อศึกษาดูว่าอาหารในแต่ละวันและทัศนคติของผู้บริโภคด้วย ผลการศึกษาพบว่า โดยทั่วไปแล้ว แม่บ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เรื่องโภชนาการในระดับต่ำ อาหารที่บริโภควันหนึ่ง ๆ เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย ทัศนคติด้านนิสัยและแบบแผนของการบริโภค มีผลอย่างมากในการเลือกอาหาร

จากการสำรวจและเปรียบเทียบอาหารที่บริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนในสหรัฐอเมริกา (อ้างอิงมาจาก อีระ สมิตร์. 2516 : 16 - 21) จำนวน 558 คน จากครอบครัวที่มีรายได้

แตกต่างกันในมลรัฐมิสซิสซิปปี ได้พบปัญหาโภชนาการในกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำ เด็กจำนวน 210 คน จากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำบริโภคอาหารที่มีคุณค่าน้อย เด็กกลุ่มนี้มีรูปร่างเล็กและมีน้ำหนักน้อย จะเห็นได้ว่าการขาดปริมาณสารอาหารที่บริโภคมีอัตราสูงในกลุ่มครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาโภชนาการแก่ทารกคือ ความยากจนซึ่งสืบเนื่องจากการขาดการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาหารของทารก ตลอดจนมีลักษณะนิสัยการบริโภคและความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง

/ วิคเตอร์ (Victor. 1977 : 5364-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเกี่ยวกับเชื้อชาติ ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษาของครอบครัว ขนาดของครอบครัว ความหนาแน่นของที่อยู่อาศัย ตลอดจนการได้รับนมคุ้มกันโรคกับระดับสุขภาพของเด็กวัยเรียนในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ทุกองค์ประกอบของสังคมมีความสัมพันธ์กับระดับสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนและความเจ็บป่วยของเด็ก นอกจากนั้นโอกาสด้านสุขภาพยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านฐานะทางสังคมเช่นกัน

เฮาเวลล์ (Howell. 1974 : 2706-A) ได้ศึกษาในด้านความรู้ทางสุขภาพเรื่องการสำรวจสถานภาพของสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่คัดมาจากมลรัฐหลุยเซียนา ในปี ค.ศ. 1972 - 1973 โดยใช้แบบทดสอบความรู้ทางสุขภาพของคิลแลนเดอร์ (Kilander) ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชายและหญิงระดับ 12 ผลการศึกษารูปได้ว่า นักเรียนชายได้รับคะแนนความรู้ทางสุขภาพต่ำกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่น่าจะมีผลต่อความคิดเห็นของผู้ปกครองที่เกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาได้แก่ เพศ ระดับอายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมนำมาสรุปเพื่อนำไปสู่การตั้งสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
2. ผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
5. ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นผู้ปกครองนักเรียนที่รับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จาก 103 โรงเรียน จำนวน 2,238 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นผู้ปกครองนักเรียนที่รับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 345 คน จาก 30 โรงเรียน ใน 3 อำเภอ ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ยามาเน่ (Yamane. 1967 : 581) มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของยามาเน่ (Yamane) ใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มเท่ากับ .05 ดังสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- เมื่อ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน กลุ่มประชากร
 e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม

2. สุ่มโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างมาอำเภอละ 10 โรงเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากได้โรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 30 โรงเรียน
3. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากข้อ 1 (ดังปรากฏตามตาราง 3)
4. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน โดยใช้สัดส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากข้อ 3 กับประชากรในโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
5. สุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่รับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียนจาก 30 โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จะได้ผู้ปกครองนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 345 คน (ดังปรากฏตามตาราง 4)

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	จำนวนผู้ปกครอง (ประชากร)	จำนวนผู้ปกครอง (กลุ่มตัวอย่าง)
เมืองสมุทรสงคราม	1,149	177
อัมพวา	709	109
บางคนที	380	59
	2,238	345

ตาราง 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

อำเภอ	อันดับ	โรงเรียน	จำนวนผู้ปกครอง (กลุ่มตัวอย่าง)
เมืองสมุทรสงคราม	1	วัดศรัทธาธรรม	23
	2	บ้านบางแก้ว	8
	3	วัดศรีสุวรรณคงคาราม	19
	4	วัดคลองโคน	9
	5	วัดธรรมาวุฒาราม	21
	6	อนุบาลสมุทรสงคราม	62
	7	วัดน้อยแสงจันทร์	13
	8	วัดโรงธรรม	8
	9	วัดจันทร์เจริญสุข	9
	10	วัดโพธิ์ทาง	5
อัมพวา	11	วัดบางนางลี่ใหญ่	6
	12	วัดมุนรินุกูยทอง	4
	13	วัดวรมณี	11
	14	วัดปากน้ำ	3
	15	วัดช้างเผือก	6
	16	วัดเทพประสิทธิ์คณาวาส	21
	17	บ้านแม่เนียบ	6
	18	วัดโลกเกตุ	23
	19	วัดประชาโมฆิตาราม	30
	20	วัดอมรดี	16

ตาราง 4 (ต่อ)

อำเภอ	อันดับ	โรงเรียน	จำนวนผู้ปกครอง (กลุ่มตัวอย่าง)
บางคนที	21	วัดศรีจินดาวัฒนาราม	3
	22	วัดบางคนทีใน	6
	23	วัดเกาะใหญ่	5
	24	วัดบางน้อย	15
	25	วัดตะโหนดทราย	8
	26	วัดบางใหญ่	5
	27	วัดแก่นจันทร์	6
	28	วัดเจริญสุขาราม	5
	29	วัดเกตุการาม	2
	30	วัดบางสะแก	4
		รวม	345

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่รับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดโครงการอาหาร
กลางวันในโรงเรียน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 4 ช่วง สร้างตามแบบ Likert

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษา
2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามของไลเคิร์ต (Likert) ซึ่งแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ
3. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถามให้ได้เนื้อหาครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยผู้วิจัยแปลงจาก 5 ระดับ เป็น 4 ระดับ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ ผู้วิจัยนำกลับมาแก้ไขและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์ประยงค์ จินดาวงศ์ และอาจารย์หญิง สุปสังวรณ์ ศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อาจารย์จ้ออน เกตุแก้ว ศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา อาจารย์ทวีสิทธิ์ สิทธิกร หัวหน้าภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจารย์จริยา ปิณฑิพลูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนบ้านจู่ฉี่ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ตรวจสอบเนื้อหาตลอดจนภาษาที่ใช้ว่าแต่ละข้อมีความเหมาะสมหรือไม่ แล้วคัดเลือกข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิตัดสินว่าเหมาะสมมาเขียนเป็นแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนที่คัดเลือกไว้ไปทดลองสอบถาม (Try out) เพื่อหาค่าจำแนกเป็นรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม กับผู้ปกครองที่มีได้ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน

6. นำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ใช้เทคนิค 25% ของเอ็ดเวิร์ด (Edward. 1957 : 152) โดยใช้ t -test ข้อใดมีค่า t เท่ากับหรือมากกว่า 1.75 ถือว่ามีค่าอำนาจจำแนกสูงพอที่จะใช้เป็นแบบสอบถามได้

7. นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Alpha Coefficient โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 16) ถ้าค่าความเชื่อมั่น .60 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ ถ้าค่าความเชื่อมั่นใกล้ 1.00 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง [] หน้าข้อความตามที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านในปัจจุบัน

1. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

2. อายุ

[] 20 - 29 ปี

[] 30 - 39 ปี

[] 40 - 49 ปี

[] 50 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่มีหน้านักความคิดเห็นตามความเป็นจริงของท่านในปัจจุบัน

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
<u>ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดดำเนินงาน</u>					
<u>โครงการอาหารกลางวัน</u>					
1	โรงเรียนควรจัดประชุมปรึกษาหารือระหว่าง ครูใหญ่และผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดอาหาร กลางวันอย่างสม่ำเสมอ				
2	โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์งานโครงการ อาหารกลางวันกับผู้ปกครองและชุมชน อย่างสม่ำเสมอ				
<u>ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการ</u>					
<u>กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวัน</u>					
1	การจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนถือว่าเป็น ส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนตามหลักสูตร				
2	ผลิตผลทางการเกษตรของนักเรียนสามารถ นำมาปรุงอาหารให้นักเรียนรับประทานได้				
<u>ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการจัด</u>					
<u>โครงการอาหารกลางวัน</u>					
1	กิจกรรมอาหารกลางวันไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อโรงเรียน ครู และนักเรียนเลย				

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
		อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ด้วย
2	โรงเรียนจัดทำอาหารเองทำให้ครูสอนนักเรียน ไม่เต็มที่			

ตอนที่ 3 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านอย่างเสรี คำตอบของท่านจะใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

1. โรงเรียนได้ดำเนินการจัดโครงการอาหารกลางวันแก่นักเรียน ท่านเห็นด้วยหรือไม่

☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ 1.

2.

2. ข้อเสนอแนะของท่านเพื่อการปรับปรุงโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนให้
สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและประสบความสำเร็จ คือ

1.

2.

3. อื่น ๆ

.....

เกณฑ์การให้คะแนนของเครื่องมือ

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน
ในโรงเรียน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1. ข้อความที่มีลักษณะเชิงนิมิต ถ้ากลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้คะแนน	4	คะแนน
เห็นด้วย	กำหนดให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	กำหนดให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้คะแนน	1	คะแนน
2. ข้อความที่มีลักษณะเชิงนิเสธ ถ้ากลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้คะแนน	1	คะแนน
เห็นด้วย	กำหนดให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	กำหนดให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้คะแนน	4	คะแนน

การแปลความหมายในการตอบแบบสอบถามของผู้ปกครองนั้น ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยถือหลักเกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ผู้ปกครองมีความเห็นคล้อยตามข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ผู้ปกครองมีความเห็นคล้อยตามข้อความนั้นมาก
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ผู้ปกครองมีความเห็นไม่ตรงกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ผู้ปกครองมีความคิดเห็นไม่ตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด

การกำหนดค่าของคะแนน

หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของแต่ละข้อแล้ววิเคราะห์คำตอบจากค่าเฉลี่ยดังนี้ (วิไล แพงคำ. 2519 : 34 ; อ้างอิงมาจาก Best. 1963 : 159)

3.51 - 4.00	ถือว่า	เห็นด้วยมากที่สุด
2.51 - 3.50	ถือว่า	เห็นด้วยมาก
1.51 - 2.50	ถือว่า	ไม่เห็นด้วย
1.00 - 1.50	ถือว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงหน่วยราชการต้นสังกัดของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งได้แก่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ฝากนักเรียนที่ผู้ปกครองได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง และให้นักเรียนนำแบบสอบถามที่ผู้ปกครองตอบแล้วมาส่งคืนที่ครูประจำชั้น
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ผู้ปกครองตอบแล้วจากครูประจำชั้น จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการดำเนินการครั้งนี้ประมาณ 4 สัปดาห์ คือ ตั้งแต่วันที่ 1 - 30 พฤศจิกายน 2531

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลได้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากจำนวนแบบสอบถาม 345 ฉบับ ปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.27 จึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วนำมาวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐาน โดยมีวิธีการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษาโดยการคำนวณหาค่าความถี่ และร้อยละ
2. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ปกครองเพศชาย และผู้ปกครองเพศหญิงที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยใช้ค่าซี (Z-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1
4. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ อาชีพ รายได้ โดยใช้ค่า เอฟ (F-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2, 3, 4 , 5

5. ในการวัดที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Ferguson. 1981 : 49})$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}} \quad (\text{ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2527 : 74})$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. การหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}} \quad (\text{Edward. 1957 : 152})$$

- เมื่อ $\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มสูง
 $\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มต่ำ
 S_H^2 แทน ความแปรปรวนของการกระจายของคะแนนในกลุ่มสูง
 S_L^2 แทน ความแปรปรวนของการกระจายของคะแนนในกลุ่มต่ำ
 n_H แทน จำนวนคนที่เลือกมาจากกลุ่มสูง
 n_L แทน จำนวนคนที่เลือกมาจากกลุ่มต่ำ

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตร

$$= \frac{K}{K - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right] \quad (\text{Cronbach. 1970 : 16})$$

- เมื่อ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 S_i^2 แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ปกครองชาย และผู้ปกครองหญิงที่เป็นอิสระจากกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 โดยใช้สูตร

$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad (\text{ชูศรี วงศ์วิริยะ. 2527 : 176})$$

เมื่อ Z แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน Z-distribution

$\bar{X}_1$, $\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 , S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 , n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

6. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2, 3, 4, 5 โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_B}{MS_W} \quad (\text{ชูศรี วงศ์วิริยะ. 2527 : 268})$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

MS_B แทน ค่า Mean of Square ระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่า Mean of Square ภายในกลุ่ม

7. หากพบว่าผลการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method) โดยใช้สูตร

$$q = \sqrt{\frac{MS_w}{n}} \quad (\text{ชูศรี วงศ์วิริยะ. 2527 : 268})$$

เมื่อ q แทน q -statistic ที่ได้จากการตาราง

MS_w แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

n แทน จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทนคะแนนเฉลี่ย
S	แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Z	แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน Z - distribution
F	แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
MS	แทน Mean Square
q	แทน q - statistic

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง โดยแจกแจงความถี่ คิดเป็นร้อยละและเสนอเป็นตาราง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

2.1 แสดงคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยใช้ลำดับความสำคัญของเบสส์

2.2 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนของผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิง

2.3 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนของผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกัน

2.4 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน

ในโรงเรียนของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

2.5 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน

ในโรงเรียนของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน

2.6 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน

ในโรงเรียนของผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับมูลนิธิของกลุ่มตัวอย่าง ดังปรากฏตามตาราง 5 - 9

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	138	44.8
หญิง	170	55.2
รวม	308	100.0

จากตาราง 5 พบว่าผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและรองลงมาเป็นผู้ปกครองเพศชาย

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามระดับอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 - 29 ปี	14	4.5
30 - 39 ปี	137	44.5
40 - 49 ปี	108	35.1
50 ปีขึ้นไป	49	15.9
รวม	308	100.0

จากตาราง 6 พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี รองลงมาคือผู้ปกครองที่มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี และผู้ปกครองที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปตามลำดับ และผู้ปกครองที่มีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีวุฒิทางการศึกษา	20	6.5
สำเร็จชั้นประถมศึกษา	178	57.8
สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา	50	16.2
สำเร็จสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา	60	19.5
รวม	308	100.0

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา ส่วนใหญ่สำเร็จชั้นประถมศึกษา รองลงมาคือผู้ปกครองที่สำเร็จสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาและสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตามลำดับ และผู้ปกครองที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษามีจำนวนน้อยที่สุด

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	66	21.4
รับราชการ	43	14.0
ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ	13	4.2
เกษตรกรรวม	94	30.5
รับจ้างทั่วไป	76	24.7
อื่น ๆ (แม่บ้าน)	16	5.2
รวม	308	100.0

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย รับราชการ และแม่บ้าน ตามลำดับ ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจมีจำนวนน้อยที่สุด

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 2,466 บาทต่อเดือน	153	49.7
2,466 – 7,410 บาทต่อเดือน	115	37.3
มากกว่า 7,410 บาทต่อเดือน	40	13.0
รวม	308	100.0

จากตาราง 8 พบว่า รายได้ของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา ต่ำกว่า 2,466 บาท
ต่อเดือน มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ปกครองที่มีรายได้ระหว่าง 2,466 ถึง 7,410 บาท
ต่อเดือน ส่วนผู้ปกครองที่มีรายได้ 7,410 บาทต่อเดือนขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมุติฐาน ดังปรากฏตามตาราง 10 - 20

ตาราง 10 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และระดับความคิดเห็นในเรื่อง
การจัดโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อในแต่ละด้านโดยเรียงตาม
ลำดับคะแนนเฉลี่ย

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ระดับความคิดเห็น
<u>ส่วนที่ 1</u> ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดดำเนินงาน			
<u>โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน</u>			
1. ท่านยินดีให้บุตรหลานของท่านซื้ออาหาร เสริมที่ทางโรงเรียนจัดทำ เช่น ไข่ต้ม เหลือง ถั่วเขียวต้มน้ำตาล	3.432	.534	มาก
2. ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันของ โรงเรียนควรเป็นผู้มีความรู้ทางด้านโภชนาการ	3.399	.604	มาก
3. อาหารที่ทางโรงเรียนจัดบริการนั้นมีคุณค่า และมีความปลอดภัย	3.344	.564	มาก
4. อาหารของโรงเรียนมีความสะอาดน่ารับประทาน มากกว่าอาหารที่แม่ค้านำมาขายในโรงเรียน	3.334	.629	มาก
5. ท่านรู้สึกพอใจเมื่อทางโรงเรียนจัดจำหน่าย อาหารกลางวันแก่นักเรียน	3.302	.556	มาก
6. โรงเรียนไม่จำเป็นต้องจัดบริการอาหารกลางวัน เพราะนักเรียนสามารถซื้ออาหารจาก แม่ค้าทั่วไปได้	3.244	.627	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ระดับความคิดเห็น
7. โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนจะได้ผลดีทางโรงเรียนต้องจัดตั้งคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันขึ้นรับผิดชอบ	3.234	.607	มาก
8. อาหารของโรงเรียนที่นักเรียนรับประทานมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย	3.227	.676	มาก
9. โรงเรียนควรจัดประชุมปรึกษาหารือระหว่างครูใหญ่กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันอย่างสม่ำเสมอ	3.169	.591	มาก
10. การจัดอาหารกลางวันจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง	3.159	.563	มาก
11. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเกษตรเพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน	3.146	.583	มาก
12. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรนอกเข้ามาขายอาหารในโรงเรียนโดยไม่ต้องควบคุมดูแลจนเกินไป	3.084	.752	มาก
13. วิธีที่ดีที่สุดของการจัดอาหารกลางวันคือโรงเรียนจัดบริการเองทั้งหมด	3.039	.693	มาก
14. โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์งานโครงการอาหารกลางวันกับผู้ปกครอง และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	2.990	.573	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ระดับความคิดเห็น
15. นักเรียนที่รับประทานอาหารกลางวันโดยไม่ ต้องจ่ายเงินควรมีส่วนช่วยเหลืองานในโครงการ ต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นการตอบแทน	2.981	.735	มาก
16. ผู้ปกครองโดยทั่วไปเข้าใจเรื่องการจัดอาหาร กลางวันของโรงเรียน	2.896	.513	มาก
17. ควรจัดบุคลากรภายนอกมาจัดทำอาหารกลางวัน เพื่อให้นักเรียนและครูไม่เสียเวลาในการเรียน การสอน	2.679	.845	มาก
18. นักเรียนควรนำข้าวมาจากบ้าน และทางโรง- เรียนจัดทำกับข้าวหรือต้มเพิ่มเติม	2.627	.831	มาก
19. การจัดอาหารกลางวันควรคำนึงถึงความเคยชิน ที่นักเรียนเคยรับประทานมา	2.581	.742	มาก
<u>ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการกิจกรรม</u> <u>การเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวัน</u>			
1. โครงการอาหารกลางวันช่วยให้นักเรียน มีโอกาสฝึกด้านการครัว การซื้อขาย และ สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้	3.334	.525	มาก
2. โครงการอาหารกลางวันช่วยฝึกให้นักเรียน รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ และสามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ดี	3.273	.514	มาก
3. นักเรียนไม่จำเป็นต้องเข้าแถวเพื่อรับ อาหาร	3.244	.752	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ระดับความคิดเห็น
4. กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวันช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้การใช้เครื่องครัวอย่างปลอดภัย	3.221	.494	มาก
5. ผลผลิตทางการเกษตรของนักเรียนในโรงเรียนสามารถนำมาปรุงอาหารให้นักเรียนรับประทานได้	3.214	.565	มาก
6. นักเรียนได้เรียนรู้หลักการประกอบอาหารอย่างประหยัดและถูกกรรมวิธี	3.185	.492	มาก
7. กิจกรรมโครงการอาหารกลางวันช่วยให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการคิดคำนวณปริมาณอาหาร การทำบัญชี การชั่ง ตวง การวัด จากการเข้าร่วมกิจกรรมอาหารกลางวัน	3.091	.569	มาก
8. การจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน	3.075	.521	มาก
9. นักเรียนสามารถใช้ความรู้ในการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ให้ได้มาซึ่งผลผลิตเพื่อโครงการอาหารกลางวัน	3.058	.568	มาก
<u>ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการจัดโครงการอาหารกลางวัน</u>			
1. โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนช่วยส่งเสริมให้บุตรหลานของท่านเจริญ			

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ระดับความคิดเห็น
เติบโตและมีสุขภาพดี	3.308	.603	มาก
2. อาหารกลางวันของโรงเรียนช่วยส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโดยตรง	3.234	.551	มาก
3. กิจกรรมอาหารกลางวัน <u>ไม่</u> ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน ครู และนักเรียนเลย	3.221	.715	มาก
4. โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเลือกรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ	3.218	.578	มาก
5. อาหารกลางวันที่โรงเรียนจัดจำหน่ายมีส่วนช่วยป้องกันนักเรียน <u>ไม่</u> ให้เป็นโรคขาดสารอาหาร	3.211	.574	มาก
6. การจัดโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติพร้อมกับมื้ออาหารกลางวันรับประทานด้วย	3.188	.526	มาก
7. การจัดอาหารกลางวันเป็นการให้ความรู้เรื่อง การรับประทานอาหารที่ถูกต้องแก่นักเรียน	3.159	.514	มาก
8. โครงการอาหารกลางวันช่วยปรับปรุงนิสัยการรับประทานอาหารที่ <u>ไม่</u> ถูกต้องของนักเรียน	3.097	.602	มาก
9. โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน <u>ไม่</u> มีส่วนช่วยเหลือผู้ปกครองนักเรียนที่มีฐานะยากจน	2.977	.715	มาก
10. การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนทำให้นักเรียนเสียผลการเรียนในวิชาอื่น	2.867	.684	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S	ระดับความคิดเห็น
11. การบริการอาหารกลางวันของโรงเรียนเป็น การจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการรับประทานอาหาร ของนักเรียน	2.805	.646	มาก
12. โรงเรียนจัดทำอาหารกลางวันเอง ทำให้ครู สอนนักเรียนไม่เต็มที	2.701	.741	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันใน
โรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก

ตาราง 11 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และความแตกต่างของคะแนน
ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองเพศชาย
และผู้ปกครองเพศหญิง

เพศ	n	$\bar{X}$	S	Z
ชาย	138	3.1179	0.281	0.27
หญิง	170	3.1099	0.240	

จากตาราง 11 พบว่าผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีความคิดเห็นในเรื่อง
การจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนประถมศึกษานี้ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกัน

ระดับอายุ	n	ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน	
		$\bar{X}$	S
20 - 29 ปี	14	2.9875	.2082
30 - 39 ปี	137	3.1227	.2642
40 - 49 ปี	108	3.1083	.2582
50 ปีขึ้นไป	49	3.1135	.2584

จากตาราง 12 คะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกัน พบว่า คะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองอายุ 30 - 39 ปี สูงที่สุด รองลงมา คือ อายุ 50 ปีขึ้นไป อายุ 40 - 49 ปี และอายุ 20 - 29 ปี ตามลำดับ

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน
ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	.2556	.0852	1.2796
ภายในกลุ่ม	304	20.2422	.0666	
รวม	307	20.4978		

P : > .05

จากตาราง 13 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อ
การจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	n	ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียน	
		$\bar{X}$	S
ไม่มีวุฒิทางการศึกษา	20	3.0137	.2065
สำเร็จชั้นประถมศึกษา	178	3.0975	.2607
สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา	50	3.1775	.2981
สำเร็จสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา	60	3.1408	.2180

จากตารางที่ 14 คะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า
ผู้ปกครองที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา มีคะแนนสูงสุด รองลงมาคือ ผู้ปกครองที่สำเร็จสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา
สำเร็จชั้นประถมศึกษา และไม่มีวุฒิทางการศึกษา ตามลำดับ

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน
ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	.4944	.1648	2.5043
ภายในกลุ่ม	304	20.0035	.0658	
รวม	307	20.4978		

P : > .05

จากตาราง 15 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษานี้แตกต่างกัน

ตาราง 16 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน

อาชีพ	n	ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน	
		$\bar{X}$	S
ค้าขาย	66	3.1061	.2766
รับราชการ	43	3.1924	.2270
ลูกจ้างรัฐบาลหรือ รัฐวิสาหกิจ	13	3.2615	.2536
เกษตรกรรวม	94	3.0957	.2515
รับจ้างทั่วไป	76	3.0964	.2742
อื่น ๆ (แม่บ้าน)	16	3.9969	.1278

จากตาราง 16 คะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า คะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ มีคะแนนสูงสุด รองลงมา คือ ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการ ค้าขาย รับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม และแม่บ้าน ตามลำดับ

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน
ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	5	.8260	.1652	2.5363
ภายในกลุ่ม	302	19.6718	.0615	
รวม	307	20.4978		

P : > .05

จากตาราง 17 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Newman Keuls ผลปรากฏตามตาราง 18

ตาราง 18 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน
ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันเป็นรายคู่

อาชีพ	$\bar{X}$	ลูกจ้างรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ 3.2615	รับราชการ 3.1924	ค้าขาย 3.1061	รับจ้าง ทั่วไป 3.0964	เกษตร กรรม 3.0957	อื่น ๆ (แม่บ้าน) 2.9969
ลูกจ้างรัฐบาลหรือ รัฐวิสาหกิจ	3.2615	-	.0691	.1554	.1651*	.1658*	.2646*
รับราชการ	3.1924	-	-	.0863	.0960	.0967	.1955*
ค้าขาย	3.1061	-	-	-	.0097	.0104	.1092
รับจ้างทั่วไป	3.0964	-	-	-	-	.0007	.0995
เกษตรกรรม	3.0957	-	-	-	-	-	.0988
อื่น ๆ (แม่บ้าน)	2.9969	-	-	-	-	-	-

*P : < .05

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจมีความคิดเห็นต่อ
โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป
เกษตรกรรมและแม่บ้าน ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้ปกครองที่เป็น
แม่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 19 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของคะแนนความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน

รายได้	n	ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน	
		$\bar{X}$	S
รายได้น้อยกว่า 2,466 บาทต่อเดือน	153	3.0985	.2741
รายได้ 2,466-7,410 บาทต่อเดือน	115	3.1326	.2441
รายได้มากกว่า 7,410 บาทต่อเดือน	40	3.1156	.2378

จากตาราง 19 คะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน พบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ 2,466 - 7,410 บาทต่อเดือน มีคะแนนสูงที่สุด รองลงมาคือผู้ปกครองที่มีรายได้มากกว่า 7,410 บาทต่อเดือน และรายได้น้อยกว่า 2,466 บาทต่อเดือน ตามลำดับ

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน
ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	.0765	.0382	.5710
ภายในกลุ่ม	305	20.4214	.0670	
รวม	307	20.4978		

P : > .05

จากตาราง 20 พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ในเรื่องต่อไปนี้
 - 1.1 การจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน
 - 1.2 การบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวัน
 - 1.3 ผลของการจัดโครงการอาหารกลางวัน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ตามตัวแปรต่อไปนี้
 - 2.1 เพศ
 - 2.2 อายุ
 - 2.3 ระดับการศึกษา
 - 2.4 อาชีพ
 - 2.5 รายได้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่รับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียนจัดขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2531 จำนวน 308 คน ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่รับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดตามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกเป็นจำนวนและร้อยละ และนำเสนอเป็นตาราง
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นโดยใช้เกณฑ์ในการประเมินค่าเฉลี่ยของเบสท์ (Best)
3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนโดยใช้ค่าซี (Z - test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1
4. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ โดยใช้ค่าเอฟ (F - test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2, 3, 4, 5

5. พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีนิวแมน - คูลส์ (Newman - Keuls Method)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับดี
2. ผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน
5. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า
 - 5.1 ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวมรับจ้างทั่วไป และแม่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพค้าขายและรับราชการ
 - 5.2 ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างจากผู้ปกครองเป็นแม่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพค้าขายเกษตรกรรวม รับจ้างทั่วไป และลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ
 - 5.3 ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพค้าขายมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกับผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการ ลูกจ้างรัฐบาลหรือ

รัฐวิสาหกิจ เกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป และแม่บ้าน

6. ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2531 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับดีทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ได้ขยายตัวสู่ชนบทมากขึ้น เทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพอนามัยเป็นอย่างดี สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและการปรับปรุงแก้ไขปัญหาโภชนาการอยู่เป็นประจำ ซึ่งในเรื่องนี้รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญและเร่งด่วนของปัญหาการขาดสารอาหาร จึงได้กำหนดให้มีแผนอาหารและโภชนาการในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 เป็นต้นมา จึงมีผลทำให้ประชาชนและวงการต่าง ๆ ได้ทราบถึงปัญหาและผลเสียที่เกิดจากการขาดสารอาหารอย่างแพร่หลาย (ไกรสิทธิ์ คันติศิรินทร์. 2524 : 54) การแก้ปัญหาคือการขาดสารอาหารในเด็กวัยเรียนนั้นได้ใช้กลวิธี หลักการ และแนวทางการสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน โดยร่วมมือกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงภาวะโภชนาการของเด็กวัยเรียน สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและร่วมมือกับประชาชนแก้ไขปัญหาคือโภชนาการโดยการจัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน (ประยงค์ จินดาวงศ์. 2531 : 5) เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนมีสุขภาพแข็งแรงและเป็นการปลูกฝังนิสัยรักสุขภาพแก่นักเรียน เมื่อนักเรียนได้เห็นตัวอย่างการปฏิบัติพร้อมทั้งได้ลงมือปฏิบัติตามหลักอนามัยที่ถูกต้องเสมอจนเกิดเป็นความเคยชิน ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเองแล้วยังจะเป็นสื่อถ่ายทอดสู่สุขภาพหรืออนามัยต่าง ๆ ที่ได้รับและปฏิบัติเมื่ออยู่โรงเรียนไปเผยแพร่แก่บุคคลในครอบครัวและชุมชนได้อีกด้วย (ทิพา จันทราคม. 2525 : 8) นอกจากนี้โรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันได้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่

ความรู้แก่ผู้ปกครองและชุมชนโดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและกลุ่มหลังต่าง ๆ ในท้องถิ่นจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพให้ดีขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับสุขภาพ การประกวดสุขภาพเด็ก เป็นต้น กิจกรรมโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของสุขภาพของบุตรหลานและเห็นประโยชน์ของโครงการอาหารกลางวันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วรากร วราอัศวปติ และคนอื่น ๆ (2526 : 83) พบว่าโรงเรียนส่วนมากได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองปานกลาง ร้อยละ 58.65 แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของโครงการอาหารกลางวัน ถึงแม้ว่าบางทีจะไม่เป็นผลต่อตัวเองโดยตรงหรือบางทีก็เป็นการสร้างภาระให้แก่ตนเองเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ทุกคนก็เห็นประโยชน์ทางอ้อมที่จะเกิดขึ้นส่วนใหญ่จึงให้ความร่วมมือดีถึงแม้จะมีบางส่วนที่ยังไม่ให้ความร่วมมืออย่างมากเท่าที่ควร จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและมีความคิดเห็นต่อโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับดี อันเป็นผลมาจากความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งในเรื่องนี้ จำรัส นองมาก และคนอื่น ๆ (2526 : 22) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะขยายโครงการอาหารกลางวัน โดยพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและหวังที่จะขอความช่วยเหลือจากภาคเอกชนให้สนับสนุนโครงการนี้มากขึ้น

2. ผลการศึกษาพบว่าผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งจากสื่อมวลชนทุกแขนงทำให้ประชาชนได้ทราบปัญหาและผลเสียที่เกิดจากการขาดสารอาหารรวมทั้งวิธีการแก้ไขอย่างแพร่หลาย ประชาชนทั้งชายและหญิงได้รับความรู้และข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาและการแก้ไขปัญหา การขาดสารอาหารเหมือนกัน นอกจากนี้ผู้ปกครองทุกคนทั้งชายและหญิงย่อมเอาใจใส่ให้ความรักแก่ลูกของตนเท่า ๆ กัน มีบทบาทร่วมกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนตระหนักถึงความสำคัญในสุขภาพของตนเองและสมาชิกทุกคนในครอบครัว ปราบปรามให้บุตรหลานของตนมีสุขภาพดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โครงการอาหารกลางวันเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงและส่งเสริมสุขภาพให้แก่นักเรียน ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้เร่งระดมสรรพกำลังทุกด้านเพื่อให้เข้ามามี

ส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาโดยร่วมมือกับบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชน และเพื่อความร่วมมืออันจะนำไปสู่ผลสำเร็จในโครงการนี้ได้ วิธีการและรูปแบบหนึ่งที่สามารถสร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการก็คือการเชิญเข้าร่วมเป็นกรรมการศึกษา การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู การเชิญเข้าร่วมเป็นกรรมการโครงการอาหารกลางวัน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถสร้างความเข้าใจที่ดีและทำให้ทุกคนมองเห็นประโยชน์ของโครงการอาหารกลางวันได้อย่างถูกต้องและดีขึ้น จากการวิจัยด้วยวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองทั้งเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถยกระดับภาวะสุขภาพของนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่สนใจการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่นในเรื่องนี้ จูรี วิจิตรวาทการ และปรีดิยาธร เทวกุล (2527 : 9) ได้กล่าวว่า ภาระการเลี้ยงดูลูกนั้นควรเป็นของทั้งพ่อและแม่ โดยทั้งคู่ควรมีนโยบายแนวร่วมเพื่อทำให้การเลี้ยงดูง่ายขึ้นด้วย บทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกควรเป็นบทบาทคู่ที่พ่อแม่ต้องเสริมซึ่งกันและกัน เพราะพ่อแม่มีความสำคัญต่อลูกเท่า ๆ กัน สอดคล้องกับการศึกษาของ บุญเย็น ประกอบแสง (2528 : 93 - 94) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กไม่แตกต่างกัน ฉะนั้นจึงทำให้มองเห็นว่าผู้ปกครองเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีบทบาทร่วมกัน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในการอบรมเลี้ยงดูเด็กซึ่งมีทั้งการให้อาหาร ดูแลความเป็นอยู่ การให้ความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่น ตลอดจนให้การศึกษา การที่พ่อแม่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและอบรมเลี้ยงดูจะช่วยให้พัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์ของลูกสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากการศึกษาของ จวีวรรณ กิริติกร และคนอื่น ๆ (2527 ; 53, 87) เรื่อง การศึกษาภาวะโภชนาการความรู้และค่านิยมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์และสังเกตการณ์จากผู้บริหาร ครูปฏิบัติการ นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้และค่านิยมของผู้บริหาร ครูปฏิบัติการ นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี จากเหตุผลดังกล่าว

แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองทั้งเพศชายและผู้ปกครองเพศหญิงมีความคิดเห็นร่วมกัน เห็นประโยชน์ของโครงการอาหารกลางวันซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยยกระดับภาวะสุขภาพของบุตรหลานของตนให้มีสุขภาพดีและเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกันที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 2 สอดคล้องกับการศึกษาของ ประสพ ยุทธเมธางกูร (2530 : 49) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกันมีการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพไม่แตกต่างกันและการศึกษาของ พวงทอง ป้องภัย (2528 : 59 - 61) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อด้านการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของมารดาไทยพุทธและไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานี พบว่ามารดาไทยพุทธและมารดาไทยมุสลิมที่มีระดับอายุต่างกัน มีความเชื่อด้านการดูแลสุขภาพเด็กไม่แตกต่างกัน และ บุญเย็น ประกอบแสง (2528 : 105) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผลการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกันในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญาไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองทุกกลุ่มอายุต่างก็มีความตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพของบุตรหลานและเด็กในปกครอง นอกจากนี้ความรักความผูกพันในบุตรหลานของตนยังมีความรู้สึกตามธรรมชาติของมนุษย์ การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ประเพณี การยอมรับของสังคมก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลที่มีระดับอายุต่างกันมีทัศนคติ การปฏิบัติและความคิดเห็นที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของตนไปในทิศทางเดียวกัน คือการให้ความสนใจและเฝ้าหาสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาแก่บุตรหลานของตน การเผยแพร่จากสื่อมวลชน จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือจากโรงเรียนมีส่วนทำให้ผู้ปกครองเข้าใจและเห็นประโยชน์ของโครงการอาหารกลางวันอย่างทั่วถึงในทุกกลุ่มอายุได้

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 เนื่องจากในปัจจุบัน

บุคคลมีโอกาสแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องโภชนาการจากสื่อต่าง ๆ ได้มากมาย เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งการเผยแพร่จากบุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข พัฒนาการ ครู อาสาสมัครสาธารณสุข เป็นต้น ทำให้ประชาชนมีความเสมอภาคกันในการที่จะได้รับความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สุขภาพของตนเองและครอบครัว การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการได้จัดทำในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้สุขศึกษาโดยเจ้าหน้าที่ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ ทั้งทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนต์ การให้การศึกษานอกระบบเพื่อแก้ปัญหาการขาดสารอาหารและปรับปรุงภาวะโภชนาการในเด็กและยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีวิโคณิสัยที่เหมาะสมอีกด้วย จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันได้มีการรณรงค์ให้ประชาชนสามารถดูแลทั้งตนเองทางด้านสุขภาพที่จำเป็นสำหรับครอบครัวเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ซึ่งหมายรวมถึงการใช้นักวิชาการที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน ให้ประชาชนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล ข่าวสารเพื่อช่วยเหลือสังคม ด้วยวิธีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ขององค์กรท้องถิ่นและอาสาสมัครสาธารณสุขให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ และสามารถวางแผนดำเนินงานสาธารณสุขของชุมชนได้ นอกจากนี้การให้สุขศึกษาแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยเจ้าหน้าที่ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพอนามัย ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น การส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคไปในขณะเดียวกันด้วย ความรู้ที่ประชาชนได้รับด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจและการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเองและสมาชิกในครอบครัว และยังสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้อีกด้วย นอกจากความรู้ความเข้าใจจะสามารถถ่ายทอดจากบุคคลสู่บุคคลได้แล้ว ความคิดเห็น ทศนคติและบุคลิกภาพบางอย่างก็สามารถถ่ายทอดให้แก่กันได้ ดังที่ เลวิน (บุญเลิศ เสนิงศ์ ฌ อยุธยา. 2527 : 47 - 48; อ้างอิงมาจาก Lewin. 1983 : 35) กล่าวว่า นอกจากนิสัยการรับประทานอาหารของพ่อแม่จะมีอิทธิพลต่อลูกแล้ว ปฏิกริยาของพ่อแม่ที่มีต่ออาหารก็เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างนิสัยการรับประทานอาหารของเด็กมากเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าความรู้ความเข้าใจจะนำไปสู่ทัศนคติและความคิดเห็นที่ติดตอสิ่งนั้น ๆ ดังนั้นวิธีการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเหมาะสมจะสามารถทำให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจและให้ความร่วมมือจนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และสามารถเป็นตัวอย่างหรือถ่ายทอดความรู้

ทัศนคติและการปฏิบัติให้แก่บุตรหลานได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณทิรา บุณวงษ์ (2529 : 65) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกันมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการสร้างนิสัยและการปลูกฝังวิชาคนนิสัยให้แก่เด็ก และถึงแม้ผู้ปกครองจะมีระดับการศึกษาที่ต่างกันก็สามารถเข้าใจและมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนได้ไม่แตกต่างกัน

5. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 4 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจมีความคิดเห็นต่อโครงการอาหารกลางวันแตกต่างจากผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพเกษตรกรและผู้ที่เป็นแม่บ้านทำงานอยู่กับบ้าน และผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้ที่เป็นแม่บ้าน ส่วนคู่อื่นไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ปกครองที่มีอาชีพลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจและผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการซึ่งเป็นอาชีพที่สังคมยกย่องมักจะมีแนวทางการปฏิบัติในการดำรงชีวิตดีกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม ค้าขาย และแม่บ้านที่ทำงานอยู่กับบ้าน จากการที่สังคมให้การยกย่องนี้ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่บุคคลกลุ่มนี้จำเป็นต้องปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมและมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากกว่า สุโท เจริญสุข (พวงทอง ป้องภัย. 2528 : 86; อ้างอิงมาจาก สุโท เจริญสุข. 2520 : 40 - 41) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมความเชื่อ เจตคติ และศีลธรรมจรรยาอย่างมีนัยสำคัญตามอาชีพของคน สิ่งเกดง่าย ๆ คือแนวความคิดและการกระทำของคนหาเข้ากินค่ากับคนที่มีอาชีพที่สังคมยกย่อง จะเห็นว่าแตกต่างกัน ประสพ ยุทธเมธางกูร (2530 : 48) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีบทบาทในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่แก่นักเรียนแตกต่างกัน และ สายใจ คุ่มขนาน (2515 : 118 - 123) ได้ศึกษาปัจจัยที่ยังผลต่อการปฏิบัติทางด้านอนามัยของชาวชนบทในประเทศไทย พบว่า ครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวที่ประกอบอาชีพรับราชการมีการปฏิบัติทางด้านอนามัยดีกว่าครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกร จากการศึกษา

ของ พวงทอง ป่องนัย (2528 : 64) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อด้านการดูแลสุขภาพเด็ก ก่อนวัยเรียนของมารดาไทยพุทธและไทยมุสลิม ในจังหวัดปัตตานี พบว่า มารดาไทยพุทธที่มีอาชีพ ต่างกันมีความเชื่อในการดูแลสุขภาพเด็กแตกต่างกัน และการศึกษาของ ผาสวรรณ สนิทวงศ์ ๗ อยุธยา และคนอื่น ๆ (2523 : 49-51) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ ทักษะและการปฏิบัติตน เกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และโรงเรียนสาธิตน้ำผึ้ง พบว่า อาชีพของบิดามารดามีอิทธิพลต่อความรู้ด้านสุขภาพของนักเรียนที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันเพื่อส่งเสริมสุขภาพของตนเองและผู้อื่นได้ จากผลการวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า อาชีพของผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อโครงการอาหารกลางวัน แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลหลายประการ ประการแรกผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม ค้าขาย และแม่บ้านมีโอกาสที่จะรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร ประเภทต่าง ๆ วิทยุ โทรทัศน์ได้น้อยกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการและลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ที่มีเวลาทำงานที่แน่นอน ประการที่สองผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม ค้าขายต้องดิ้นรน ทำมาหากิน ไม่มีเวลาดูแลสุขภาพใจใส่ให้ความสนใจ หรือเข้าร่วมในกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันได้ ต่างกับข้าราชการและผู้ที่เป็ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจซึ่งมักจะได้รับการยกย่องในสังคมและ มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ประการสุดท้ายข้าราชการและลูกจ้างรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ มีเวลาการทำงานที่แน่นอน ทางโรงเรียนจึงสามารถกำหนดเวลาได้ถูกต้องที่จะขอ ความร่วมมือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนคือ เข้าร่วมเป็น กรรมการการศึกษา กรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู กรรมการโครงการอาหารกลางวันของ โรงเรียน เป็นต้น การที่ผู้ปกครองมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันของ โรงเรียนนี้จะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชนดังผลการศึกษาของ บุญเลิศ เสนิงค์ ๗ อยุธยา (2527 : 133) เรื่องการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการประชุมปรึกษาหารือกันระหว่าง อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ ครู ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดอาหารกลางวัน เชิญผู้ปกครองที่สนใจ และเต็มใจช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนเข้าเป็นกรรมการด้วย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือดีมาก โดยเฉพาะผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือโดยให้เงินนักเรียนมาซื้ออาหาร

มาร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและบริจาคเงินช่วยโครงการ จากการศึกษาผู้ปกครองมีโอกาสและเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนไม่เท่ากัน ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจและผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการมีเวลาและโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันมากกว่าผู้ที่มีอาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไปและเกษตรกรรวม ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมนี้ได้ดีกว่า ผลการศึกษาพบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนแตกต่างกัน

6. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 5 จากการศึกษางานวิจัยของ จิวรรณ กิตติกร และคนอื่น ๆ (2527 : 53, 87) ที่ศึกษาการศึกษาภาวะโภชนาการ ความรู้และค่านิยมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ และ บุญเลิศ เสนิงค์ ณ อยุธยา (2527 : 133) ซึ่งศึกษาเรื่องการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากให้ความร่วมมืออยู่ในระดับดี ถึงแม้จะมีปัญหาผู้ปกครองยากจนมีรายได้น้อยก็ตาม ชัยณรงค์ สุวรรณสาร และคนอื่น ๆ (2527 : 16) กล่าวว่า ปัจจุบันรัฐบาลได้เร่งรณรงค์พัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ในกลุ่มเด็กวัยเรียนได้จัดให้มีกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันขึ้น เพื่อให้เด็กนักเรียนประถมศึกษาทุกคนมีอาหารกลางวันรับประทานและอาหารนั้นจะต้องถูกหลักโภชนาการ มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของร่างกายให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการฝึกปฏิบัติทุกกลุ่มประสบการณ์ จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวันเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนให้ได้มีอาหารกลางวันรับประทานโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ส่วนนักเรียนที่ต้องซื้ออาหารกลางวันของโรงเรียนก็จะซื้อได้ในราคาถูก เพราะทางโรงเรียนไม่ได้คิดกำไรจากการจำหน่ายอาหารกลางวันแก่นักเรียน เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองทั้งด้านรายจ่ายและเวลาในการเตรียมอาหารให้นักเรียน ทำให้ผู้ปกครองทุกคนได้รับประโยชน์จากโครงการอาหารกลางวัน ไม่เคียดร้อนในเรื่องการจ่ายเงินค่าอาหารกลางวันของนักเรียนแม้ผู้ปกครองจะมีรายได้ต่างกัน คณะกรรมการ

วางแผนอาหารและโภชนาการ (2519 : 95) กล่าวว่า การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน ไม่เพียงแต่จะให้เด็กได้รับประทานอาหารที่เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพเท่านั้น การจัดต้องคำนึงถึงแนวทางต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดผลดีแก่เด็กสืบไปและถึงแม้บุคคลที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจะได้แก่บุคลากรในโรงเรียน แต่ก็ยังมีบุคคลที่ได้รับผลจากโครงการนี้ทางอ้อมอีกมากมาย เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น จากการที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันโรงเรียน ได้ทราบปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาวะโภชนาการที่ถูกต้องและยังได้รับประโยชน์จากโครงการนี้ อย่างทั่วถึงรวมทั้งการได้รับข่าวสารจากการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จากบุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โทรทัศน์ วิทยุ ทำให้ผู้ปกครองสามารถทำความเข้าใจในโครงการอาหารกลางวันได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็น ต่อโครงการอาหารกลางวันไม่แตกต่างกัน

7. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จากการวิจัยพบว่า

7.1 ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เห็นว่ามีผลดีมากกว่าผลเสีย มองเห็นประโยชน์ของการจัดอาหารกลางวัน เช่น พบว่า เด็กมีสุขภาพดีขึ้น อาหารมีคุณค่าตามหลักโภชนาการและจำหน่ายในราคาถูกโดยที่ทางโรงเรียนไม่ได้มุ่งหวังกำไร รวมทั้งมีปริมาณเพียงพอแก่ความต้องการของร่างกาย

7.2 ผู้ปกครองมีความเห็นว่าโครงการนี้มีประโยชน์ เพราะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสฝึกกิจกรรมด้านการครัวและการซื้อขาย ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง ช่วยนักเรียนที่ขาดแคลนให้มีอาหารกลางวันรับประทาน และยังช่วยปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตลอดจนมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระผู้ปกครองที่มีฐานะยากจน

7.3 ผู้ปกครองมีความยินดีที่โรงเรียนจัดอาหารกลางวันจำหน่าย พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือแก่ทางโรงเรียน แต่ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนเพียงแต่ทราบว่าโครงการนี้เป็นประโยชน์แก่บุตรหลานของตนเท่านั้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองบางคนไม่เข้าใจในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่ออาหารกลางวัน เพราะเข้าใจว่าการที่นักเรียนมีส่วนเข้าร่วมในการประกอบอาหารนั้นจะทำให้ นักเรียนเสียเวลาเรียนโดยเปล่าประโยชน์ทั้ง ๆ ที่โครงการอาหารกลางวันนี้จะสอดคล้องกับความรู้ ในทุกกลุ่มประสบการณ์ให้แก่แก่นักเรียนได้ เช่น นักเรียนจะได้รับความรู้ในวิชาโภชนาการ จะอยู่ใน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การประกอบอาหารและการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันเป็นวิชาที่ อยู่ในกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ การฝึกทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นเป็น ส่วนหนึ่งของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และนอกจากนั้นแล้วการคิดคำนวณปริมาณอาหาร การชั่ง ตวงและการวัดก็จัดอยู่ในกลุ่มทักษะ ซึ่งความรู้ที่นักเรียนได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ อาหารกลางวัน นอกจากนักเรียนจะได้ความรู้ในการเรียนการสอนเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเรียน ในปัจจุบันแล้วนักเรียนยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การดำรงชีวิตประจำวันและ ในอนาคตได้เป็นอย่างดีด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่าทางโรงเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ อาหารกลางวันควรทำความเข้าใจ ชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบเพื่อขอความร่วมมือใน การจัดกิจกรรมและเพื่อผลสำเร็จของโครงการอาหารกลางวันโดยการชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจ ในกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันพร้อมทั้งจัดทำเอกสารแจกเพื่อความเข้าใจยิ่งขึ้น การประชุม ชี้แจงควรจัดในระหว่างชั้นปีการศึกษาของทุกปี

2. จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนยังขาด ความร่วมมือและประสานงานกับชุมชน เนื่องจากมีผู้ปกครองบางส่วนยังไม่เข้าใจการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันเกี่ยวกับงบประมาณและการเงินคือ ผู้ปกครองเห็นด้วยกับการจัดจำหน่าย อาหารแก่นักเรียนเพื่อโรงเรียนจะได้นำผลกำไรจากการจำหน่ายอาหารกลางวันไปใช้ในกิจกรรม ต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งในการจำหน่ายอาหารกลางวันแก่นักเรียนทางโรงเรียนไม่ได้คิดกำไร จากการบริการอาหารกลางวันเลยและผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในบทบาทและการเข้าร่วมใน กิจกรรมอาหารกลางวันของผู้ปกครองคือ ยังไม่เห็นด้วยนักกับการเข้าร่วมปรึกษาหารือกับทางโรงเรียนใน การจัดโครงการอาหารกลางวันแต่การที่ผู้ปกครองให้ความร่วมมือหรือเห็นด้วยกับบางส่วนของกิจกรรมนี้

เพราะมองเห็นประโยชน์ของอาหารที่ถูกสุกสุกและเป็นประโยชน์ต่อร่างกายของเด็กในปกครองของตน ดังนั้นการที่จะทำให้โครงการอาหารกลางวันดำเนินไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบจำเป็นจะต้องเร่งรัดสร้างความรู้ความเข้าใจ และให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการระดมทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น และการขอความร่วมมือจากภาคเอกชน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนตระหนักว่าเป็นหน้าที่ของตนที่จะต้องช่วยกันแก้ไขปรับปรุงและยกระดับภาวะสุขภาพของเยาวชนในชาติ ให้เป็นผู้มีสุขภาพดี เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

3. จากการศึกษพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนมีความแตกต่างกันไปในบางเรื่อง ซึ่งอาจจะเกิดจากความไม่เข้าใจของผู้ปกครอง หรือเกิดจากการดำเนินงานของโรงเรียนก็ได้ เช่น ราคาอาหาร ผู้ปกครองบางส่วนเห็นว่าไม่เหมาะสมกับอาหารที่นักเรียนได้รับประทาน แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมดีแล้วและยินดีจ่ายเพิ่มอีก เพราะเข้าใจดีว่าในภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันอาหารมีราคาสูงขึ้น ทางโรงเรียนจำเป็นต้องใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ทางผู้ปกครองยินดีเสียค่าอาหารเพิ่มเติมแต่ขอให้คุณภาพของอาหารอยู่ในเกณฑ์ดี เพื่อโครงการอาหารกลางวันจะสามารถดำเนินต่อไปได้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่าควมมีการจัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ โดยทางโรงเรียนสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ปกครองถึงความคิดเห็นและความต้องการในการจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนเพื่อที่จะได้ทราบว่าผู้ปกครองมีความเข้าใจในโครงการนี้เพียงใด เพราะการประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับงานทุกชนิดทำให้ทราบถึงวิธีการดำเนินงาน จะทำให้โครงการอาหารกลางวันประสบผลสำเร็จ รวมทั้งทราบถึงปัญหาและอุปสรรคทั้งหลายที่มีหรืออาจจะเกิดขึ้นได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในกลุ่มประชากรกลุ่มอื่นอีก เช่น กลุ่มผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัดอื่น เพราะการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสมุทรสงครามเท่านั้น

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับความช่วยเหลือและการสนับสนุนของภาคเอกชนที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวันที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
4. ควรศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนมัธยมศึกษา
5. ควรศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดโครงการอาหารกลางวันของกลุ่มผู้นำต่าง ๆ ในสังคม เช่น กรรมการศึกษา คณะกรรมการหมู่บ้าน พระสงฆ์ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มท่อนสาว เป็นต้น
6. ควรศึกษาเกี่ยวกับจำนวนบุตรหรือเด็กที่อยู่ในอุปการะที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
7. ควรศึกษาความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ ความเชื่อและทัศนคติของผู้ปกครองที่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
8. การศึกษากับผู้ปกครองควรได้มีการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองโดยตรงเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้ปกครองเป็นผู้ให้ข้อมูล ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต โดยการทำงานเป็นคณะของผู้วิจัยเพื่อความเร็วในการดำเนินการ
9. ควรเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยและครูในโรงเรียนประถมศึกษาร่วมกันเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองในระยะต้นปีการศึกษา คือในวันที่มีการประชุมผู้ปกครอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา นาคเพชร. การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน
ในท้องที่ตำบลค้างพลู อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดนครราชสีมา. ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- การดำเนินงานโภชนาการในงานสาธารณสุขมูลฐาน. มิตรครู. 47(14) : 44; กรกฎาคม,
2528.
- เกษม ศิริสัมพันธ์. "การศึกษากับการพัฒนาสังคมไทย," สรุปการบรรยายทางวิชาการปี 2526.,
กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : 3; 13 มกราคม, 2526.
เอกสารอัดสำเนา.
- เกรียงศักดิ์ อุทโยธธา. "โครงการอาหารกลางวันล้มเหลวจริงหรือ," พัฒนาหลักสูตร.
34 : , 59 - 60; มกราคม, 2528.
- เกรียงศักดิ์ ดันติศิรินทร์. "สภาวะโภชนาการของประเทศไทยในปัจจุบัน," โภชนาการสาร
15(1) : 54; เมษายน - มิถุนายน, 2524.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการจัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน
กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2527.
- _____. คู่มือนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานโครงการโภชนาการเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2525.
- _____. คู่มือบริหารโครงการอาหารกลางวัน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2530.
- _____. คู่มือบริหารโครงการอาหารกลางวัน. กรุงเทพฯ : เรืองแสงการพิมพ์, 2528.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาสาธารณสุขตามแผน
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529). กรุงเทพฯ :
สำนักข่าวพาณิชย์ กรมพาณิชย์สัมพันธ์, 2524.
- คณะกรรมการวางแผนพัฒนาอาหารและโภชนาการ, สำนักงาน. แผนพัฒนาอาหารและโภชนาการ.
ม.ป.ท., 2519.

- ✓ คำนวณ ขาวหนู. โภชนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2524.
- จური วิจิตรวาทการ และปรีดิยาธร เทวกุล, ม.ร.ว. "สร้างคุณภาพชีวิตลูกบ๊องเกิดเกล้า," ไทยรัฐ. 9; 24 กรกฎาคม, 2527.
- จำรัส นองมาก และคนอื่น ๆ. "โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน," ประชาศึกษา. 33(10) : 26 - 28; กรกฎาคม, 2526.
- ฉวีวรรณ กิรติกร และคนอื่น ๆ. การศึกษาภาวะโภชนาการ ความรู้ และค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2527.
- เฉลิม บุญธรรมเจริญ. "บรรยายพิเศษเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน," ประชาศึกษา. 34(12) : 23; กันยายน, 2527.
- เฉลิมศักดิ์ สุภาพล. การศึกษาการจัดอาหารกลางวันที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513. อัดสำเนา.
- ชด ไกรดิษฐ์. "ความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครอง," ประชาศึกษา. 27(4) : 10 - 16; พฤศจิกายน, 2518.
- ชวลิต พุทธวงศ์. "โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนเพื่อพัฒนาสุขภาพและสุนนียของเด็ก," สุศึกษา - พลศึกษา - สันทนาการ. 10(1) : 51-55; มกราคม, 2527.
- ชวลิต รัตนกุล. การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์วิทยาลัยวิชาการศึกษา, ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- ชัยณรงค์ สุวรรณสาร และคนอื่น ๆ. "ความจริงที่คาดไม่ถึง," ประชาศึกษา. 34(12) : 13-16; กันยายน, 2527.
- ชัยรัตน์ พุทธิชาติ. "ความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน," มิตรครู. 27(19) : 19; ตุลาคม, 2528.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2527.

- เชื้อ สาริมาณ. "บทบาทของผู้ปกครอง," วิทยาสาร. 79(4) : 21; ตุลาคม-ธันวาคม, 2524.
- ณรงค์ อีรไทยะ. "โรงเรียนกับการประชาสัมพันธ์," ประชาศีกษา. 35(1) : 23-24; ตุลาคม, 2527.
- ณฐพล บัณธไชย และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยประสิทธิผลของการบริหารโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร, 2527. อัดสำเนา.
- ทวีรสิม ณาณ. ตำราโภชนาการ. กรุงเทพฯ : วิบูลย์กิจการพิมพ์, 2523..
- ทวีสิทธิ สิทธิกร. หลักและการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2531.
- ทัศนีย์ เมธาศุภต์. อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลดอนคลัง อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. ปริณณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- ทิพา จันทรคามิ. โครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- ธีระ สุมิตร. "ปัญหาการวางแผนดำเนินงานและวัดผลโครงการโภชนาการในประเทศไทยที่กำลังพัฒนา," โภชนาการสาร. 7(2) : 16-21; เมษายน-มิถุนายน, 2516.
- ธีรพงศ์ อ่องล่อ. "โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนชนบทอาจจะอยู่รอด," วิทยาสาร. 33(11) : 23; พฤศจิกายน, 2528.
- บุญเขื่อน ประขอบแสง. บทบาทของผู้ปกครองตามการรับรู้ของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- บุญเลิศ เสนิงศ์ ณ อยุธยา. การจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาเขตการศึกษา 1. ปริณณานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2527. อัดสำเนา.

บุญเหลือ พูลทอง. "การเชิญผู้ปกครองมาร่วมปรึกษาหารือ," วารสารการศึกษา ทม.

11(3) : 3; ธันวาคม, 2529.

ประไพรัตน์ ไมราณ. "สมาคมผู้ปกครองและครู," วารสารแนะแนว. 6(20) : 46;
มกราคม-มีนาคม, 2515.

ประสพ ยุทธเมธางกูร. บทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดขอนแก่น. ปริณวนาพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ประยงค์ จินดาวงศ์. เอกสารการสอนชุดวิชาโภชนาการกับชีวิตมนุษย์ หน่วยที่ 2-5. มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.

_____. คู่มือการนิเทศและติดตามผลการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
2531.

ผาสวรรณ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะคิดและการ
ปฏิบัติตนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของนักเรียนมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร และโรงเรียนสาธิตน้ำผึ้ง. ภาควิชาพยาบาลสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
2523. อัดสำเนา.

ผู้ปกครองจะมีส่วนช่วยนักเรียนได้อย่างไร. มิตรครู. 27(11) : 44; มิถุนายน, 2528.

แผนงานโภชนาการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534).

โภชนาการสาร. 20(2) : 157-169; เมษายน-มิถุนายน, 2529.

พจนีย์ กลิ่นเกษร. โครงการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : พิสิษฐ์การพิมพ์, 2525.

พวงทอง บ้องภัย. การศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อด้านการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน ของ
มารดาไทยพุทธและไทยมุสลิม ในจังหวัดปัตตานี. ปริณวนาพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

พิภพพรรณ เทพสุเมธานนท์. "การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองของนักเรียนและครู,"
รวมคำแหง. 9(ฉบับศึกษาศาสตร์ เล่ม 2) : 60; 2527.

- เพ็ญศรี ลักษณะงาม. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ในเขตการศึกษา 9. ปริญญาโท ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- ภารดี เต็มเจริญ และคนอื่น ๆ. ภาวะโภชนาการและนิสัยการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนที่ประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ภาควิชาโภชนวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529. อัดสำเนา.
- ภูษงค์ กุศลบุตร. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติด้านอนามัยของประชาชนในเขตหมู่บ้านประมง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- โภชนาการ, กอง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. แผนงานโภชนาการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534). ม.ป.ท., 2529.
- _____. สรุปภาวะโภชนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษา (อายุ 5-14 ปี) ปีการศึกษา 2528. ม.ป.ป., เอกสารอัดสำเนา.
- มณฑิรา บุญวงศ์. พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- ยุพิน ตรีรส. ความสัมพันธ์ระหว่างโภชนาการกับความรู้ ความเชื่อ และบริโภคนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- รุ่ง แก้วแดง. "แนวนโยบายการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา," ประชาศึกษา. 34(12) : 4-10; กันยายน, 2527.
- วราวุธ จิตธรรมสถาพร. ภูมิหลังทางครอบครัวของเด็กที่ขาดอาหารในแหล่งเสื่อมโทรม หลังตลาดแปรมประชา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.
- วรากร วราอัศวปติ และคนอื่น ๆ. การติดตามผลโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ.2520-2524. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2526.

- วลัยทิพย์ สาขลวิจารณ์. "บริโภคนิสัยของเด็ก," สุขศึกษา. 4(15) : 73; กรกฎาคม-กันยายน, 2524.
- วัฒนา ประทุมสินธุ์. การจัดบริการอาหารในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประสานมิตร, 2518.
- วิจิต ธาตุเพชร. การศึกษาเปรียบเทียบด้านพฤติกรรมสุขภาพระหว่างนักเรียนไทยพุทธกับนักเรียนไทยมุสลิม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 2. ปริญญาโท ทร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- นิภาวิ เกตุศิริ. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ชนบทยากจน จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- วิไล พงศ์คำ. การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานแนะแนวและนิสิตสาขาการแนะแนวต่อลักษณะสำคัญทางทัศนคติ ความรู้ และความสามารถของผู้ให้คำปรึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519, อัดสำเนา.
- วิณะ วีระไทยะ. "การให้โภชนศึกษา," สุขภาพ. 5(6) : 97-105; มีนาคม, 2520.
- _____. "อาหารเด็กในวัยเรียน," สุขภาพ. 8 : 17-22; มิถุนายน, 2524.
- สมจิตต์ ศรีวิเชียร. "โภชนาการกับสติปัญญาของเด็ก," วิทยาศาสตร์. 19 : 10; ตุลาคม, 2516.
- สมพงษ์ พัดบุย. "การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับชุมชน," ข่าวสารการวิจัย. 7(3) : 20; กุมภาพันธ์-มีนาคม, 2527.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน สำนักราชการรัฐมนตรี. รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2529. ไตรมาสที่ 1. มกราคม-มีนาคม, 2529.
- สวนิด อ่องรุ่งเรือง และสุภา จันทาทิพย์. "ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติทางด้านโภชนาการของครูระดับประถมศึกษาในโรงเรียนชนบท จังหวัดยะลา," โภชนาการสาร. 19(4) : 200; ตุลาคม-ธันวาคม, 2528.
- สวัสด์ สุวรรณอักษร. "สายสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง," พัฒนาหลักสูตร. อันดับที่ 14 : 19; พฤศจิกายน, 2528.

- สายใจ คัมขนาบ. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติทางด้านอนามัยของชาวชนบทในประเทศไทยในเขตหมู่บ้านประมง. ปริณานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.
- สิปปนนท์ เกตุทัต. "ข่าวการศึกษา," ครูปฏิทัศน์. 12 : 6; ธันวาคม, 2524.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. การสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- สุชาติ โสมประยูร. โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- สุดใจ จรุงจิตต์. การศึกษาอุปสรรคที่โรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ไม่สามารถจัดบริการอาหารสมบูรณ์แบบ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2519. อัดสำเนา.
- สุทธาสินี (นามแฝง). "ความสัมพันธ์ระหว่างโภชนาการกับการพัฒนาสมรรถภาพและพฤติกรรม," อาหาร. 6(3) : 24; กรกฎาคม-กันยายน, 2527.
- สุรียพร แมะแก. ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติด้านสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดยะลา. ปริณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- อโณทัย เจนตะเสน. "อาหารเพื่อโภชนาการและพัฒนาเด็ก," สุขภาพ. 8 : 21-27; ตุลาคม-ธันวาคม, 2522.
- อมรรัตน์ เจริญชัย. "การจัดอาหารกลางวันเสริมถั่ว," โภชนาการสาร. 11(4) : 34; ตุลาคม-ธันวาคม, 2520.
- อารี วิลยะเสรี. "ปัญหาโภชนาการในประเทศไทย," การประชุมอภิปรายเรื่องโภชนาการเพื่อสุขภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2525.
- อารี วิลยะเสรี และคนอื่น ๆ. โรคโภชนาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บำรุงกุลกิจ, 2520.
- อุดมศิลป์ ศรีสมบูรณ์. ปัญหาการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

- Cronbach, Lee Josheph. Essentials of Psychological Testing. 3rd. ed., New York, Harper and Row, 1970. 752 p.
- Diehl, Harold Sheely. Health Living. New York, McGraw-Hill, 1964. 691 p.
- Edward, Allem Louis. Techniques Attitudes Scale Construction. New York, Appleton-Century-Crofts, 1957. 256 p.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education 5 th, ed., Tokyo, McGraw-Hill, International Book, 1981. 549 p.
- Howell O. Ernest. "An Investigation of the Status of Health Education in Selected Louisiana Secondary School in 1972-1973," Dissertation Abstracts International. 36 : 2706 - A; November, 1974.
- J.A.O. Hara-May. "School Feeding Under and Applied Nutrition Programs," Food and Nutrition; Notes and Review. 25 : 108-110; September and October, 1968.
- Victor, Domino Joseph, "A Sociological Analysis of the Relationship of Social Factor of Childhood Illness," Dissertation Abstracts International. 37 : 5364 - A; February, 1977.
- Yamane, Taro. Statistical on Introductory Analysis. 2 nd, ed., Tokyo, Harper and Row, 1967. 919 p.

ภาคผนวก

ที่ พม 1007/1638

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

พศจิกายน 2531

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสายใจ เจียมสุวรรณ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกสุศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ

อ.ดร.พรสุบ หุ่นจันทร์

ประธาน

ผศ.ดร.เยาวพา เดชะคุปต์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์คือ ขอให้นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม นำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการ อาหารกลางวันโรงเรียนไปให้ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างวันที่ 1 - 30 พศจิกายน 2531 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1 พฤศจิกายน 2531

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียน

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นางสาวสายใจ เจียมสุวรรณ ตำแหน่งอาจารย์ 2 โรงเรียนบ้านจู้ฉี อำเภอมือเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม ขณะนี้กำลังลาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความประสงค์จะขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม" โดยจะขออนุญาตฝากแบบสอบถามให้ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่รับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียน ตอบแบบสอบถามจำนวน ๑๐๐ คน ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๑

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ และขอขอบพระคุณในความ
ร่วมมืออันดีมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสายใจ เจียมสุวรรณ)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกสุศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

แบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน
ในปัจจุบัน

1. เพศ	☐ ชาย	
	☐ หญิง	
2. อายุ	☐ 20 - 29 ปี	☐ 1.
	☐ 30 - 39 ปี	
	☐ 40 - 49 ปี	
	☐ 50 ปีขึ้นไป	☐ 2.
3. ระดับการศึกษา	☐ ไม่มีวุฒิทางการศึกษา	
	☐ สำเร็จชั้นประถมศึกษา	
	☐ สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา	☐ 3.
	☐ สำเร็จสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา	
4. อาชีพ	☐ ค้าขาย	
	☐ รับราชการ	
	☐ ลูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ	
	☐ เกษตรกรรม	

5. รายได้ ☐ รับจ้างทั่วไป ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ ☐ 4.
- ☐ รายได้ต่ำกว่า 2,466 บาทต่อเดือน ☐ รายได้ 2,466 - 7,410 บาทต่อเดือน ☐ รายได้สูงกว่า 7,410 บาทต่อเดือน ☐ 5.

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

- คำชี้แจง 1. ผู้ปกครองหมายถึง บิดามารดา หรือผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน อาจจะเป็นลุง ป้า น้า อา หรือพระภิกษุที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย
2. ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้
- ในปัจจุบัน
3. ทุกข้อมีเพียงคำตอบเดียวขอให้ท่านตอบให้ครบทุกข้อ

ตัวอย่าง

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ เจ้าหน้าที่
1.	โรงเรียนควรจัดประชุมปรึกษาหารือระหว่างครูใหญ่และผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดอาหารกลางวันอย่างสม่ำเสมอ					☐ 6.
2.	โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์งานโครงการอาหารกลางวันกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ					☐ 7.

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ เจ้าหน้าที่
	<u>ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ</u> <u>การจัดดำเนินงานโครงการ</u> <u>อาหารกลางวันในโรงเรียน</u>					
1.	โรงเรียนควรจัดประชุมปรึกษาหารือระหว่างครูใหญ่และผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดอาหารกลางวันอย่างสม่ำเสมอ					☐ 6.
2. ✓	โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์งานโครงการอาหารกลางวันกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ					☐ 7.
3. ✓	โรงเรียนไม่จำเป็นต้องจัดบริการอาหารกลางวันเพราะนักเรียนสามารถซื้ออาหารจากแม่ค้าทั่วไปได้					☐ 8.
4. ✓	การจัดอาหารกลางวันควรคำนึงถึงความเคยชินของนักเรียนที่รับประทานมา					☐ 9.
5.	โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเกษตรเพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน					☐ 10.

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ เจ้าหน้าที่
6.	วิธีที่ดีที่สุดของการจัดอาหาร กลางวันคือ โรงเรียนจัด บริการเองทั้งหมด					☐ 11.
7.	นักเรียนควรนำข้าวมาจากบ้าน และทางโรงเรียนจัดทำกับข้าว หรือขนมเพิ่มเติม					☐ 12.
8.	ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนนอก เข้ามาขายอาหารในโรงเรียน โดยไม่ต้องควบคุมดูแลจนเกินไป					☐ 13.
9.	โครงการอาหารกลางวันของ โรงเรียนจะได้ผลดีทาง โรงเรียนจะต้องจัดตั้งคณะ กรรมการโครงการอาหาร กลางวันขึ้นรับผิดชอบ					☐ 14.
10.	การจัดอาหารกลางวันจะประสบ ผลสำเร็จต้องได้รับการสนับสนุน จากผู้ปกครองและชุมชนด้วย					☐ 15.
11.	ผู้ปกครองโดยทั่วไปเข้าใจเรื่อง การจัดอาหารกลางวันของ โรงเรียน					☐ 16.

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ เจ้าหน้าที่
12.	ควรจ้างบุคคลภายนอกเข้ามา จัดทำอาหารกลางวันเพื่อให้ นักเรียนและครูไม่เสียเวลาใน การเรียนการสอน					☐ 17.
13.	ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหาร กลางวันของโรงเรียนควรเป็นผู้ มีความรู้ทางด้านโภชนาการ					☐ 18.
14.	นักเรียนที่รับประทานอาหาร กลางวันโดยไม่ต้องจ่ายเงินควรมี ส่วนช่วยเหลืองานโครงการ ต่าง ๆ ในโรงเรียนเป็นการ ตอบแทน					☐ 19.
15.	อาหารของโรงเรียนที่นักเรียน รับประทานมีปริมาณเพียงพอต่อ ความต้องการของร่างกาย					☐ 20.
16.	อาหารของโรงเรียนมีความ สะอาดน่ารับประทานมากกว่า อาหารที่แม่ค้านำมาขายใน โรงเรียน					☐ 21.
17.	ท่านรู้สึกพอใจเมื่อโรงเรียนจัด จำหน่ายอาหารกลางวันแก่ นักเรียน					☐ 22.

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ เจ้าหน้าที่
18.	ท่านยินดีให้บุตรหลานของท่านซื้อ อาหารเสริมที่ทางโรงเรียนจัด ทำ เช่น นมถั่วเหลือง ถั่วเขียว- ต้มน้ำตาล					☐ 23.
19.	อาหารที่โรงเรียนจัดบริการนั้น มีคุณค่าและมีความปลอดภัย <u>ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ</u> <u>การบูรณาการกิจกรรมการเรียน</u> <u>การสอนเพื่ออาหารกลางวัน</u>					☐ 24.
20.	การจัดอาหารกลางวันของ โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของ การเรียนการสอน					☐ 25.
21.	ผลิตผลทางการเกษตรของ นักเรียนในโรงเรียนสามารถนำ มาปรุงอาหารให้นักเรียน รับประทานได้					☐ 26.
22.	นักเรียนสามารถใช้ความรู้ใน การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ำให้ได้ มาซึ่งผลผลิตเพื่อโครงการอาหาร กลางวัน					☐ 27.

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ เจ้าหน้าที่
23.	โครงการอาหารกลางวันช่วยให้ นักเรียนมีโอกาสฝึกด้านการครัว การซื้อขาย และสามารถนำไป ใช้ในชีวิตรประจำวันได้					☐ 28.
24.	โครงการอาหารกลางวันช่วยฝึก ให้นักเรียนรู้จัดรับผิดชอบหน้าที่ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ดี					☐ 29.
25.	กิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน ช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ใน การคิดคำนวณปริมาณอาหาร การทำบัญชี การชั่ง ตวง และวัด จากการเข้าร่วมกิจกรรมอาหาร กลางวัน					☐ 30.
26.	นักเรียนไม่จำเป็นต้องเข้าแถวเพื่อ รับอาหาร					☐ 31.
27.	กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ อาหารกลางวันช่วยให้นักเรียนได้ เรียนรู้การใช้เครื่องครัวอย่าง ปลอดภัย					☐ 32.

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ เจ้าหน้าที่
28.	นักเรียนได้เรียนรู้หลักการ ประกอบอาหารอย่างประหยัด และถูกกรรมวิธี <u>ส่วนที่ 3</u> ความคิดเห็นเกี่ยวกับ <u>ผลของการจัดโครงการ</u> <u>อาหารกลางวัน</u>					☐ 33.
29.	กิจกรรมอาหารกลางวันไม่ก่อ <u>ให้เกิดประโยชน์</u> ต่อโรงเรียน ครู และนักเรียนเลย					☐ 34.
30.	โรงเรียนจัดทำอาหารเองทำ ให้ครูสอนนักเรียนไม่เต็มที่					☐ 35.
31.	โครงการอาหารกลางวันของ โรงเรียน <u>ไม่มี</u> ส่วนช่วยเหลือ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีฐานะยากจน					☐ 36.
32.	การบริการอาหารกลางวันของ โรงเรียนเป็นการกำจัดสิทธิ เสรีภาพในการรับประทานอาหาร ของนักเรียน					☐ 37.
33.	อาหารกลางวันที่โรงเรียนจัด จำหน่ายมีส่วนช่วยป้องกันนักเรียน ไม่ให้เป็นโรคขาดสารอาหาร					☐ 38.

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ เจ้าหน้าที่
34.	อาหารกลางวันของโรงเรียนมีส่วนช่วยส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนโดยตรง					☐ 39.
35.	โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเลือกรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ					☐ 40.
36.	โครงการอาหารกลางวันช่วยปรับปรุงนิสัยการรับประทานอาหารที่ไม่ถูกต้องของนักเรียน					☐ 41.
37.	การจัดอาหารกลางวันเป็นการให้ความรู้เรื่องการรับประทานอาหารที่ถูกต้องแก่นักเรียน					☐ 42.
38.	การจัดโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และการปฏิบัติพร้อมกันมีอาหารรับประทานด้วย					☐ 43.

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับ เจ้าหน้าที่
39.	การเข้าร่วมกิจกรรมอาหาร กลางวันของโรงเรียน ทำให้ นักเรียนเสียผลการเรียนวิชา อื่น					☐ 44.
40.	โครงการอาหารกลางวันของ โรงเรียนของโรงเรียนช่วย ส่งเสริมให้บุคลากรของท่าน เจริญเติบโตและมีสุขภาพดี					☐ 45.

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านอย่างเสรี คำตอบของท่านจะใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

1. โรงเรียนได้ดำเนินการจัดโครงการอาหารกลางวันให้นักเรียน ท่านเห็นด้วยหรือไม่

☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ 1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

2. ข้อเสนอแนะของท่านเพื่อการปรับปรุงโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จ คือ

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสายใจ เจียมสุวรรณ

เกิด 21 มีนาคม 2497

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2514 มัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนถาวรานุกูล อำเภอเมืองสมุทรสงคราม
จังหวัดสมุทรสงคราม

พ.ศ. 2516 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี

พ.ศ. 2519 ประกาศนียบัตรพิเศษครูมัธยม (พ.ม.)

ศึกษด้วยตนเอง

พ.ศ. 2525 ปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา

พ.ศ. 2532 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สถานที่ทำงาน

พ.ศ. 2516 - ปัจจุบัน โรงเรียนบ้านจู้จี้ อำเภอเมือง ฯ จังหวัดสมุทรสงคราม

ที่อยู่ปัจจุบัน 26/1 ซอยบางประจัน อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม